

**IZVJEŠTAJ
O RADU I FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA 2024.
GODINU**

Banja Luka, april 2025. godine

1. SADRŽAJ

1.	UVOD	4
1.1.	1. KOMISIJA	5
1.2.	ČLANOVI KOMISIJE	6
1.3.	POJMOVI U IZVJEŠTAJU	7
2.	PRAVNI OKVIR KONCESIJA U REPUBLICI SRPSKOJ	8
2.1.	ZAKONSKI PROPISI	8
2.1.1.	Primjena drugih Zakona u postupku dodjele koncesija	9
2.1.2.	Drugi zakoni koji se posredno primjenjuju u postupku dodjele koncesija	9
3.	OSNOVNE AKTIVNOSTI KOMISIJE	10
3.1.	KLJUČNE AKTIVNOSTI KOMISIJE	11
3.2.	PROVJERA RADA KONCESIONARA	17
3.3.	REGISTAR UGOVORA O KONCESIJAMA	19
3.4.	AKTIVNOSTI KOMISIJE IZ OBLASTI IZGRADNJE I KORIŠĆENJA ENERGETSKIH OBJEKATA 20	
3.4.1.	RJEŠENJA KOMISIJE	20
3.4.2.	PROVJERA RADA KONCESIONARA	26
3.4.3.	Pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti izgradnje i korišćenja energetskih objekata (MHE i HE) instalisane snage veće od 250 kW	39
3.4.4.	Pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti izgradnje i korišćenja energetskih objekata (termoelektrane, vjetroelektrane i solarne elektrane)	40
3.4.5.	Zaključci	40
3.5.	AKTIVNOSTI KOMISIJE IZ OBLASTI IZGRADNJE I KORIŠĆENJA GASOVODA I NAFTOVODA 42	
3.5.1.	Rješenja Komisije	42
3.5.3.	Pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti gasa	43
3.6.	AKTIVNOSTI KOMISIJE IZ OBLASTI MINERALNIH RESURSA	44
3.6.1.	Rješenja Komisije	44
3.6.2.	Pregled zaključenih ugovora u oblasti mineralnih resursa	49
3.6.3.	Provjera rada koncesionara	51
3.6.4.	Pregled aktuelnih problema koji su prisutni kod realizacije ugovora o koncesiji	57
3.6.5.	Pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti mineralnih resursa	59

3.6.6.	Pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti mineralnih resursa - voda za piće i flaširanje	60
3.6.7.	Zaključci	60
1.	Problemi u realizaciji koncesija za eksploataciju i flaširanje vode: Analiza trenutne situacije i prijedlozi rješenja.....	60
2.	Rekultivacija degradiranog zemljišta: Ključna pitanja i potencijalna rešenja	61
3.	Koncesione naknade: Prijedlozi za poboljšanje i usklađivanje sa tržišnim uslovima	62
3.7.	AKTIVNOSTI KOMISIJE IZ OBLASTI TRGOVINE I TURIZMA	63
3.7.1.	Pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti trgovine i turizma.....	63
3.8.	AKTIVNOSTI KOMISIJE IZ OBLASTI SAOBRAĆAJA I VEZA	64
3.8.1.	Rješenja Komisije	64
3.8.2.	Pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti saobraćaja i veza.....	65
3.9.	AKTIVNOSTI KOMISIJE IZ OBLASTI KORIŠĆENJA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA I VODNIH DOBARA.....	65
3.9.1.	Rješenja Komisije	66
3.9.2.	Provjera rada Koncesionara	69
3.9.3.	Pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta	70
3.9.4.	Pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti KORIŠĆENJA JAVNOG vodnog dobra.....	70
3.9.5.	Zaključci	70
3.10.	AKTIVNOSTI KOMISIJE IZ OBLASTI SPORTA	71
3.10.1.	Pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti sporta.....	71
4.	KONCESIONA NAKNADA	72
5.	budžet	78
5.1.	FINANSIJSKI PRIHODI, RASHODI I IZDACI KOMISIJE ZA KONCESIJI.....	78
5.1.1.	Stalna sredstva Komisije.....	79
5.1.2.	Prihodi.....	80
5.1.3.	Rashodi.....	80
6.	ZAKLJUČCI.....	82
7.	Prilozi	84

1. UVOD

Izveštaj o radu i finansijski izveštaj Komisije za koncesije Republike Srpske za 2024. godinu (u daljem tekstu: Izveštaj) se podnosi Narodnoj skupštini Republike Srpske.

Cilj Izveštaja jeste da informiše Narodnu skupštinu Republike Srpske, kao i ukupnu javnost o radu Komisije, to jeste, o aktivnostima na implementaciji zakonskih i drugih propisa iz oblasti koncesija, realizaciji ugovora o koncesiji, provjeri rada koncesionara i slično.

Izveštaj se donosi na osnovu odredbe člana 60. Zakona o koncesijama¹, prema kojoj odredbi se Izveštaj podnosi najkasnije do 30. aprila tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu. Izveštaj se odnosi na period od 01. januara do 31. decembra 2024. godine i predstavlja godišnji izveštaj o radu Komisije za koncesije Republike Srpske (u daljem tekstu: Komisija).

Isto tako, Izveštaj prikazuje način na koji Komisija izvršava obaveze u okviru svojih nadležnosti i ispunjava svoju misiju, te je isti sastavljen od podatka o izvršenim provjerama rada koncesionara, podnesenim zahtjevima, rješenjima Komisije, broju i vrsti predmeta koje je Komisija razmatrala, kao i o drugim informacijama iz djelokruga rada Komisije, bilo da je Komisija postupala po službenoj dužnosti, bilo po zahtjevu nadležnog organa ili zainteresovanog lica.

Strukturu izveštaja čine dijelovi. Svaki dio je tematska obrada odnosne materije i čini zasebnu cjelinu.

Prvi dio je uvodni dio i odnosi se na opšte podatke o Komisiji, članovima Komisije, te o pojmovima koji mogu biti naznačeni i korišćeni u Izveštaju.

U drugom dijelu je obrađen pravni okvir koncesija u Republici Srpskoj i u istom su navedeni propisi koji se direktno primjenjuju i odnose na oblast koncesionarstva (pozitivni propisi i propisi koji su prestali da važe), te propisi koji se posredno primjenjuju i odnose na oblast koncesionarstva.

Treći dio Izveštaja odnosi se na osnovne aktivnosti Komisije i sastoji se od više odjeljaka: ključne aktivnosti Komisije; provjera rada koncesionara; vođenje registra ugovora o koncesijama; aktivnosti Komisije iz oblasti izgradnje i korišćenja energetske objekata; aktivnosti Komisije iz oblasti izgradnje i korišćenja gasovoda i naftovoda; aktivnosti Komisije iz oblasti mineralnih resursa; aktivnosti Komisije iz oblasti trgovine i turizma; aktivnosti Komisije iz oblasti saobraćaja i veza; aktivnosti Komisije iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta i vodnih dobara; aktivnosti Komisije iz oblasti sporta; aktivnosti Komisije iz oblasti finansija. Dakle, u trećem djelu Izveštaja prikazane su aktivnosti Komisije prema nadležnostima, te prema pojedinim koncesionim oblastima.

Četvrti dio Izveštaja govori o koncesionoj naknadi u izveštajnom periodu.

U petom dijelu izneseni su podaci o finansijskom izveštaju Komisije, te o načinu na koji Komisija upravlja svojim resursima, a takođe je detaljno obrazložen finansijski dio poslovanja Komisije, tačnije, iznos budžeta Komisije i drugi prihodi s jedne strane, a sa druge strane knjigovodstveno iskazani troškovi i rashodi.

¹ Zakona o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 59/13, 16/18, 70/20 i 111/21)

Šesti dio odnosi se na objedinjene zaključke kompletnog Izveštaja Komisije sa osvrtom na rad, stavove i mišljenja Komisije, kao i ukazivanje na aktuelnu problematiku po oblastima u postupku dodjele koncesija u Republici Srpskoj.

Sedmi dio sadrži priloge Izveštaja – tabelarne preglede po koncesionim oblastima.

1. 1. KOMISIJA

Komisija je stalno i nezavisno regulatorno tijelo sa svojstvom pravnog lica i sa pravima i obavezama utvrđenim Zakonom o koncesijama. Osnovana je Zakonom o koncesijama iz 2002. godine², a započela sa radom nakon imenovanja prvog saziva Komisije na sjednici Narodne Skupštine Republike Srpske, održane dana 23. 1. 2004. godine³.

Komisija je u svom radu samostalna i podliježe nadzoru Narodne skupštine Republike Srpske, kojoj i odgovara.

U okviru svojih nadležnosti, Komisija promoviše privredne i druge mogućnosti za ulaganja putem koncesija, u cilju zadovoljavanja javnih potreba i privrednog razvoja, uključivanjem privatnog sektora u finansiranje, projektovanje, izgradnju ili obnovu, održavanje ili upravljanje radom infrastrukturnih objekata i uređaja, pružanjem usluga i eksploatacijom prirodnih resursa i objekata koji služe njihovom iskorišćavanju, vodeći računa o zaštiti privrednih i društvenih interesa, zaštiti prostora, stanovništva i životne sredine.

² Zakon o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 25/02);

³ Odluke o imenovanju objavljene u „Službenom glasniku Republike Srpske“, broj: 12/04;

Komisija je i 2024. godine ostvarila značajne korake na polju saradnje sa drugim institucijama u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini, pružajući im podršku na izradi zakona i drugih propisa, izvještaja, analiza i slično, uvažavajući značaj pravnog i regulatornog okvira za funkcionisanje koncesionog sektora u Republici Srpskoj.

Prostorije Komisije se nalaze u ulici Trg jasenovačkih žrtava, na broju 4, četvrti sprat.

Internet stranica Komisije je www.koncesije-rs.org. Stranica je dostupna na svim službenim jezicima u Bosni i Hercegovini, a verzija na engleskom jeziku je informativna u pogledu osnovnih informacija i posljednjih događanja.

Rad Komisije zasniva se na odredbama Zakona o koncesijama⁴, podzakonskim aktima i Dokumentu o politici dodjele koncesija⁵. Komisija je u svojoj djelatnosti u procesnom dijelu postupala u skladu sa odredbama Zakona o opštem upravnom postupku⁶, te drugim pozitivno-pravnim propisima, kojima se direktno ili indirektno reguliše oblast koncesija u skladu sa osnovnim načelima postupka dodjele koncesija.

1.2. ČLANOVI KOMISIJE

Članove Komisije čine istaknuti stručnjaci iz oblasti prava, ekonomije, tehničkih i drugih odgovarajućih struka i imenuje ih Narodna skupština Republike Srpske, na prijedlog Vlade Republike Srpske, nakon sprovedenog javnog konkursa. Članovi Komisije za koncesije se imenuju na period od 5 (pet) godina i mogu biti imenovani na još jedan mandat.

Narodna skupština Republike Srpske je, na prijedlog Vlade Republike Srpske imenovala saziv Komisije koju čine:

- Maja Šuput, predsjednik Komisije;
- Nenad Račić, zamjenik predsjednika Komisije;
- Goran Mišić, član Komisije;
- Vladan Andrić, član Komisije;
- Zoran Filipović, član Komisije.

⁴ U vrijeme sačinjavanja Izvještaja, na snazi je Zakon o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 59/13, 16/18, 70/20 i 111/21);

⁵ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 31/06;

⁶ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18;

1.3. POJMOVI U IZVJEŠTAJU

Pojmovi koji se koriste u Izveštaju:

- „koncendent“ je Vlada Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada), u ime Republike ili skupština jedinice lokalne samouprave, u ime jedinice lokalne samouprave;
- „koncesionar“ je privredno društvo osnovano u skladu sa propisima Republike, a sa kojim je koncendent zaključio ugovor o koncesiji;
- „nadležni organ“ je ministarstvo nadležno za pojedinu oblast u koju spada predmet koncesije za čiju dodjelu je nadležna Vlada, odnosno gradonačelnik ili načelnik opštine, za predmet koncesije iz nadležnosti jedinica lokalne samouprave, u skladu sa Zakonom o koncesijama;
- „ponuđač“ je svako domaće ili strano pravno ili fizičko lice, konzorcijum dva ili više ugovorom povezanih pravnih lica, koji je dostavio ponudu u postupku dodjele koncesije;
- „studija opravdanosti dodjele koncesije“ je dokument o tehničkoj, finansijskoj, ekonomskoj, ekološkoj i pravnoj analizi opravdanosti dodjele koncesije (u daljem tekstu: studija);
- „koncesiona naknada“ je naknada koju plaća koncesionar u skladu sa ugovorom koji uređuje koncesiju i
- „ugovor o koncesiji“ je ugovor zaključen u pisanom obliku između koncudenta s jedne strane i koncesionara kao izabranog najpovoljnijeg ponuđača s druge strane, a sadrži odredbe o međusobnim pravima i obavezama ugovornih strana.

2. PRAVNI OKVIR KONCESIJA U REPUBLICI SRPSKOJ

2.1. ZAKONSKI PROPISI

- Zakon o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 59/13, 16/18, 70/20 i 111/21);
- Zakon o koncesijama⁷ („Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 25/02, 91/06 i 92/09), koji je prestao da važi stupanjem na snagu Zakona o koncesijama ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 59/13, 16/18, 70/20 i 111/21);

Važeći Zakon o koncesijama je usvojen na 28. sjednici Narodne skupštine Republike Srpske i objavljen u „Službenom glasniku Republike Srpske“, broj: 59/13, dana 15. 7. 2013. te stupio na snagu 23. 7. 2013. godine. Zakon o izmjenama i dopunama zakona o koncesijama je usvojen na 23. sjednici Narodne skupštine Republike Srpske i objavljen u „Službenom glasniku Republike Srpske“, broj: 16/18, dana 23. 2. 2018. godine, te stupio na snagu 3. 3. 2018. godine. Naredni Zakon o izmjenama i dopunama zakona o koncesijama je usvojen na 10. sjednici Narodne skupštine Republike Srpske i objavljen u „Službenom glasniku Republike Srpske“, broj: 70/20, dana 16. 7. 2020. godine, te stupio na snagu 24. 7. 2020. godine. Posljednja izmjena Zakona o koncesijama bila je 2021. godine, kada je Zakon o izmjenama i dopunama zakona o koncesijama usvojen na 19. sjednici Narodne skupštine Republike Srpske i objavljen u „Službenom glasniku Republike Srpske“, broj: 111/21, dana 09. 12. 2021. godine, te stupio na snagu 17. 12. 2021. godine.

Važećim Zakonom o koncesijama, kao osnovnim zakonom koji se odnosi na oblast koncesionarstva, uređuju se predmet, nadležnost, postupak i uslovi pod kojima se mogu dodjeljivati koncesije u Republici Srpskoj, elementi ugovora o koncesiji, kao i prestanak ugovora o koncesiji, prava i obaveze koncesionara i koncudenta, nadležnost Komisije za koncesije i druga pitanja od značaja za ostvarivanje koncesionih projekata.

Cilj zakona je da stvori javan, nediskriminatoran i jasan pravni okvir za utvrđivanje uslova pod kojima se domaćim i stranim privredno-pravnim subjektima mogu dodjeljivati koncesije radi privlačenja domaćih i stranih investitora i stvaranja ambijenta za snažniji privredni razvoj, te odgovornog upravljanja prirodnim bogatstvima i javnim dobrima u Republici Srpskoj. Ovim Zakonom regulisan je, između ostalog, i postupak za dodjelu koncesija.

Postupak dodjele koncesija zasniva se na načelima transparentnosti, nediskriminacije, tržišne konkurencije, jednakog tretmana ponuđača, slobode kretanja roba i usluga, zaštite javnog interesa, efikasnosti i ekonomičnosti, proporcionalnosti, zaštite životne sredine i ravnopravnosti ugovornih strana, što u konačnici ima za cilj stvaranje povoljnijih efekata po Republiku Srpsku.

⁷ U ovom dijelu navedeni su zakoni koji su regulisali postupak dodjele koncesije, a koji su prestali da važe donošenjem novog Zakona o koncesijama, isključivo iz razloga što je neophodno da se navedeni zakonski okvir na osnovu kojeg su dodjeljivane koncesije i zaključivani ugovori o koncesiji na višedecenijske periode, i na osnovu čijih odredbi su se okončavali ranije započeti postupci dodjele koncesija;

2.1.1. PRIMJENA DRUGIH ZAKONA U POSTUPKU DODJELE KONCESIJA

- Zakon o opštem upravnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj: 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18), kao procesni zakon, Komisija primjenjuje prilikom odlučivanja u skladu sa odredbom člana 57. Zakona o koncesijama.

2.1.2. DRUGI ZAKONI KOJI SE POSREDNO PRIMJENJUJU U POSTUPKU DODJELE KONCESIJA

Komisija, u obavljanju poslova iz svoje nadležnosti, primjenjuje, ukoliko se za to javi potreba i druge pozitivne propise Republike Srpske, a u skladu sa svojim nadležnostima.

Efikasna primjena Zakona o koncesijama zavisi od materijalnih propisa (i drugih odnosnih propisa) kojima se regulišu posebne oblasti koje mogu biti predmet koncesija. Ova međuzavisnost ogleda se u stepenu normiranosti oblasti koje mogu biti predmet koncesija, tako da se nedvosmisleno propiše da se određena dobra (opšta, javna, prirodna) mogu dodjeljivati putem koncesionog postupka, odnosno koncesionog ugovora.

Komisija je i ranije isticala da postoji određena neusaglašenost pozitivno-pravnih propisa sa Zakonom o koncesijama, te da je, zbog toga, neophodno izvršiti usaglašavanje zakona i drugih pozitivnih pravnih propisa sa važećim Zakonom o koncesijama.

3. OSNOVNE AKTIVNOSTI KOMISIJE

Nadležnost⁸ Komisije za koncesije je da:

- daje saglasnost na studiju ekonomske opravdanosti,
- daje saglasnost na dokumentaciju za javno nadmetanje,
- daje prijedlog rješenja o izboru najpovoljnijeg ponuđača i dodjeli koncesije,
- vrši otvaranje i vrednovanje prispjelih ponuda po javnom pozivu za dodjelu koncesije,
- daje saglasnost na prijedlog ugovora o koncesiji i aneks ugovora o koncesiji,
- odobrava rokove i uslove standardnog ugovora o pružanju javnih usluga korisnicima,
- provjerava cjelokupan rad koncesionara, u skladu sa ugovorom o koncesiji, uključujući posebno kontinuirano snabdijevanje korisnika uslugama, kvalitet usluga, primjenu tarifa i drugih uslova ugovora,
- priprema Dokument o politici dodjele koncesija i predlaže njegovo usvajanje u Narodnoj skupštini Republike Srpske,
- odlučuje o žalbama korisnika usluga, u vezi sa visinom naknade i drugim uslovima pod kojima koncesionar pruža javne usluge, ukoliko posebnim zakonom nije u nadležnosti drugog organa,
- prati izvršenje Dokumenta o politici dodjele koncesija,
- daje saglasnost na ustupanje ugovora o koncesiji i promjenu vlasničke strukture u koncesionaru,
- daje prethodnu saglasnost na osnivanje založnog prava u korist finansijske organizacije,
- vodi registar ugovora o koncesijama i
- odlučuje o drugim zahtjevima, u skladu sa nadležnostima utvrđenim Zakonom o koncesijama.

Rad Komisije je javan i Komisija može da održi javnu raspravu o bilo kom pitanju iz svoje nadležnosti⁹.

⁸ Član 53. Zakona o koncesijama ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 59/13, 16/18, 70/20 i 111/21);

⁹ Član 54. Zakona o koncesijama ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 59/13, 16/18, 70/20 i 111/21);

3.1. KLJUČNE AKTIVNOSTI KOMISIJE

Komisija odluke iz svoje nadležnosti donosi na sjednicama.

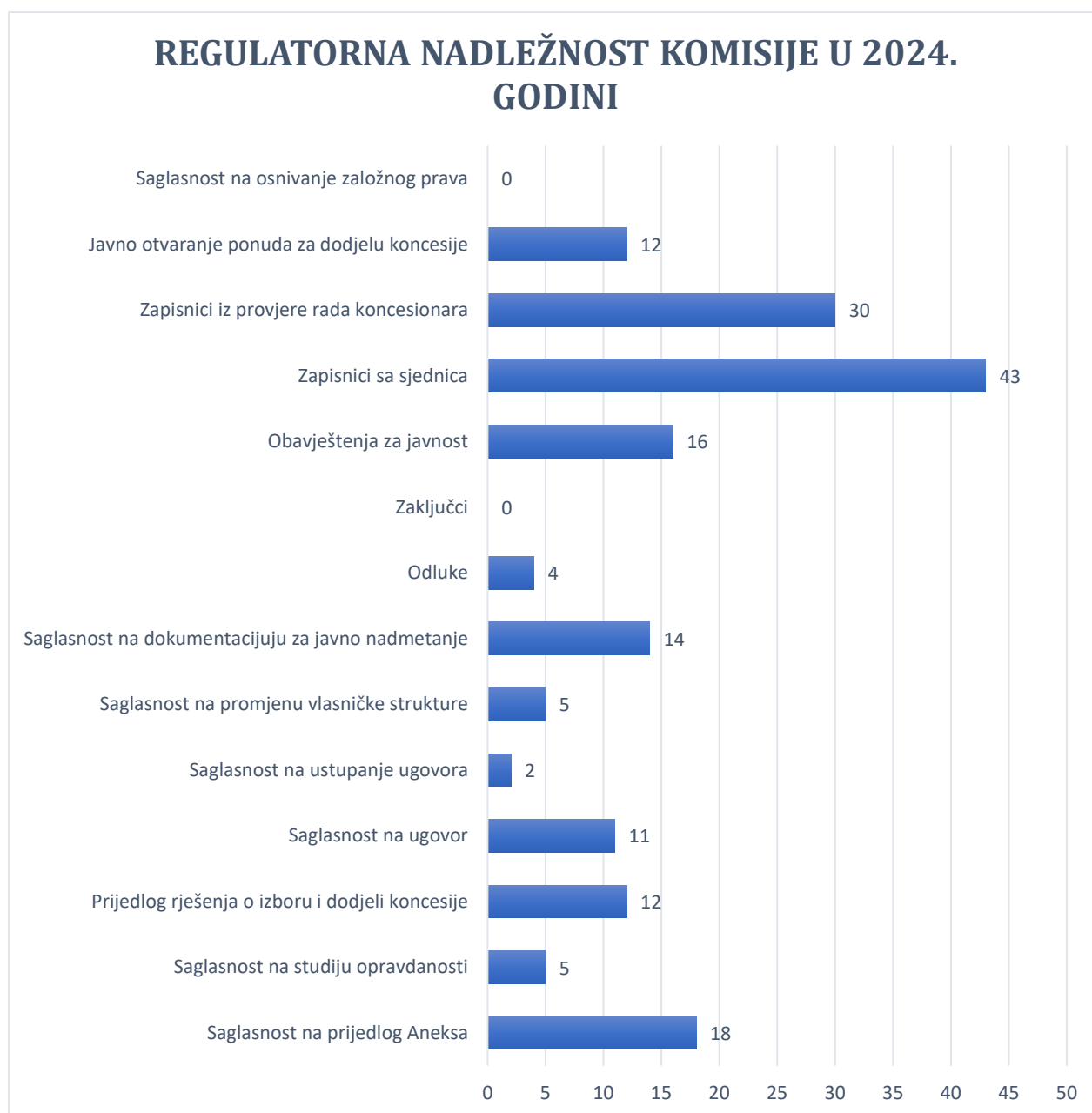
Tokom 2024. godine, Komisija je održala 43 (četrdeset tri) redovne sjednice.

U tabeli 1 iskazani su podaci o strukturi i broju donesenih akata na redovnim sjednicama u izvještajnom periodu.

Tabela 1 - Podaci o strukturi i broju donesenih akata na redovnim sjednicama

REDOVNE SJEDNICE KOMISIJE (43)	
Vrste donesenih/usvojenih akata	Broj
Rješenje o davanju saglasnosti na aneks ugovora o koncesiji	18
Rješenje o davanju saglasnosti na studiju opravdanosti	5
Prijedlog rješenja o izboru najpovoljnijeg ponuđača i dodjeli koncesije	12
Rješenje o davanju saglasnosti na ugovor o koncesiji	11
Rješenje o davanju saglasnosti na ustupanje ugovora o koncesiji (Prenos)	2
Rješenje o davanju saglasnosti na promjenu vlasničke strukture koncesionara	5
Rješenja o davanju saglasnosti na osnivanje založnog prava	0
Rješenje o davanju saglasnosti na dokumentaciju za javno nadmetanje	14
Odluke	4
Zaključci	0
Obavještenja za javnost	16
Zapisnici sa sjednica	43
Zapisnici iz provjera rada Koncesionara	30
Javno otvaranje ponuda po javnom pozivu za dodjelu koncesije	12

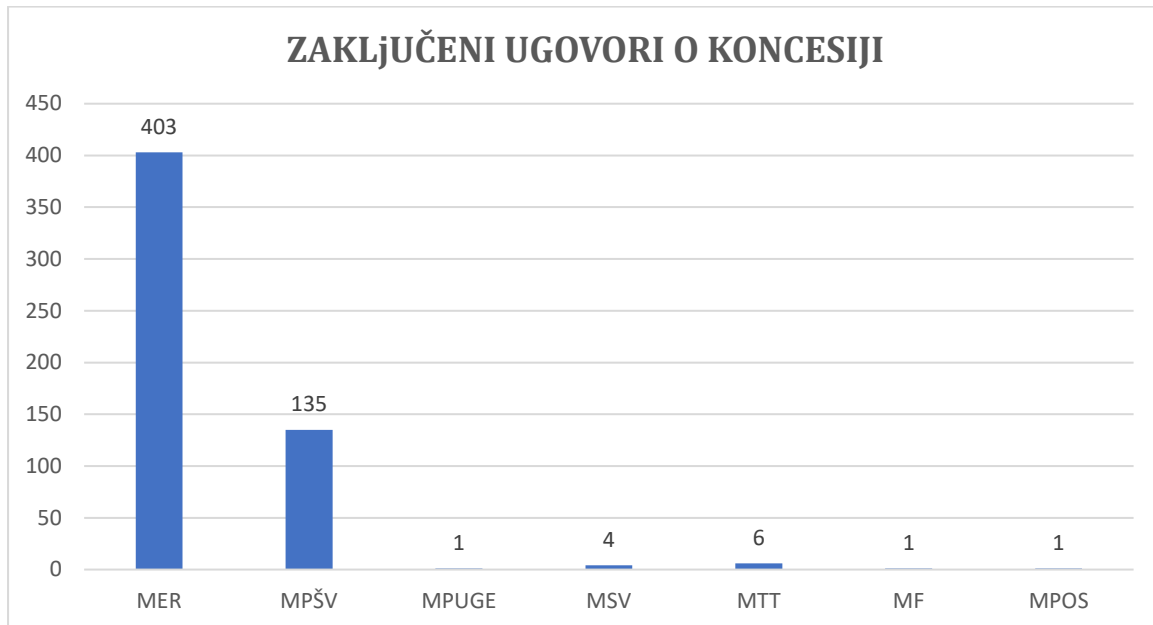
Slika 1 – Pregled akata iz regulatorne nadležnosti Komisije za 2024. godinu

Do kraja 2024. godine, ukupno je zaključeno 551 (pet stotina pedeset jedan)¹⁰ ugovor o koncesiji. Od navedenog broja zaključenih ugovora o koncesiji, Ministarstvo energetike i rudarstva zaključilo je 403 (četiri stotine tri) ugovora, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju zaključilo je 1 (jedan) ugovor o koncesiji, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede zaključilo je 135 (stotinu trideset pet) ugovora o koncesiji, Ministarstvo saobraćaja i veza zaključilo je 4 (četiri) ugovora o koncesiji, Ministarstvo trgovine i turizma zaključilo je 6 (šest) ugovora o koncesiji, Ministarstvo finansija zaključilo je 1 (jedan) ugovor o koncesiji, a Ministarstvo prodeice, omladine i sporta zaključilo je takođe, 1 (jedan) ugovor o koncesiji.

¹⁰ Podaci iz Registra ugovora o koncesijama;

Slika 2 – Pregled zaključenih ugovora o koncesijama do kraja 2024. godine, po resorno nadležnim ministarstvima

U 2024. godini zaključeno je 12 (dvanaest) novih ugovora o koncesiji, od kojih su 3 (tri) ugovora iz oblasti elektroenergetike, 7 (sedam) ugovora iz oblasti mineralnih resursa, 1 (jedan) ugovor iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta i 1 (jedan) ugovor iz oblasti korišćenja javnog vodnog dobra.

U Tabeli 2 navedeni su ugovori koje je Konkudent zaključio u 2024. godini.

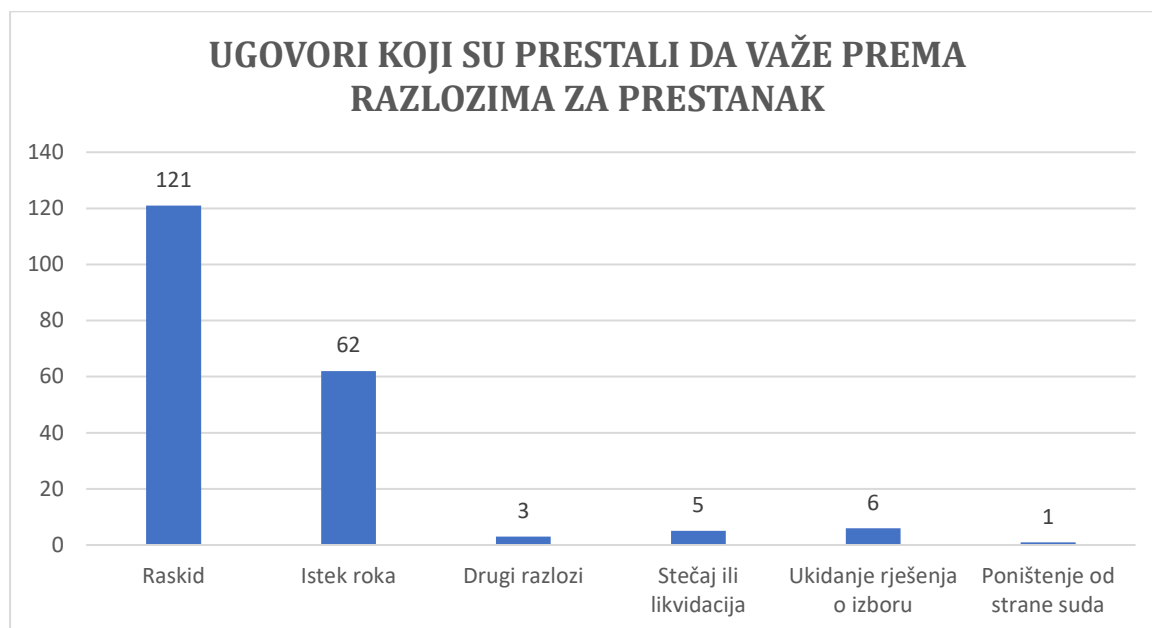
Tabela 2 - Ugovori o koncesiji koji su zaključeni u 2024. godini

R.b.	UGOVOR O KONCESIJI	LOKACIJA	KONCESIONAR
1.	Koncesija za izgradnju i korišćenje solarne fotonaponske elektrane „SOKOLAC 100 MW“ na području opštine Sokolac	Bjelosavljevići, Sokolac	„ENERSTATE“ d.o.o. Sokolac
2.	Koncesija za eksploataciju tehničkog građevinskog kamena -dolomita na ležištu „HOZIČKI KAMEN“ kod Novog Grada	Agići Donji, Novi Grad	„GVOZDEN KOP“ d.o.o. Novi Grad
3.	Koncesija za eksploataciju tehničkog građevinskog kamena-krečnjaka na ležištu „PLANINCI“ kod Zvornika	Glumina, Zvornik	„MIR“ d.o.o. Osmaci
4.	Koncesija za eksploataciju tehničkog građevinskog kamena-serpentinita na ležištu „RUDINE“ kod Čelinca	Markovac, Čelinac	„FITING“ d.o.o. Čelinac

5.	Koncesija za izgradnju i korišćenje solarne elektrane „DUBOVIK“ na području opštine Krupa na Uni	Srednji Dubovik, Krupa na Uni	Konzorcijum: „SUNNYFOX“ d.o.o. Novi Grad i „GTI“ d.o.o. Sarajevo
6.	Koncesija za izgradnju i korišćenje solarne elektrane „BILEĆA-SOLAR 1“ na području opštine Bileća	Miruše, Bileća	„ENERGY OF THE FUTURE“ d.o.o. Bijeljina
7.	Koncesija za eksploataciju tehničkog građevinskog kamena-krečnjaka na ležištu „LISINA“ kod Prijedora	Bistrica (Prijedor), Prijedor	„NO LIMIT“ d.o.o. Prijedor
8.	Koncesija na poljoprivrednom zemljištu u svojini Republike Srpske na području opštine Šamac, radi obavljanja ratarsko-stočarske proizvodnje	Brvnik, Šamac	„AGREKS“ d.o.o. Donji Žabar
9.	Koncesija za eksploataciju uglja na ležištu „BUKOVA KOSA-PRIJEDOR“ kod Prijedora	Veliko palančište, Prijedor	„DRVO-EXPORT“ d.o.o. Teslić
10.	Koncesija za eksploataciju tehničkog građevinskog kamena-rožnaca na ležištu „RUDINE“ kod Banja Luke	Ivanjska, Banja Luka	„OMEGA-KOP“ d.o.o. Banja Luka
11.	Koncesija za eksploataciju tehničkog građevinskog kamena-krečnjaka na ležištu „MRČEVAC“ u Lipcu, grad Doboj	Lipac, Doboj	„MRČEVAC“ d.o.o Doboj
12.	Koncesija za korišćenje javnog vodnog dobra u svrhu upravljanja obnovljivim energetskim resursima na području grada Bijeljine	Rijeke Sava i Drina, područje grada Bijeljine	„CSP“ d.o.o. Dvorovi, Bijeljina

Do kraja 2024. godine¹¹, prestalo je da važi 198 (stotinu devedeset osam) ugovora. Od navedenog broja ugovora koji su prestali da važe, 121 (stotinu dvadeset jedan) ugovor je raskinut, za 62 (šesdeset dva) ugovora je istekao rok trajanja koncesije, 3 (tri) ugovora su prestala da važe iz drugih razloga, kod 5 (pet) ugovora je pokrenut postupak stečaja ili likvidacije, kod 6 (šest) ugovora je ukunuto, poništeno ili oglašeno ništavnim rješenje o izboru najpovoljnijeg ponuđača i dodjeli koncesije, dok je 1 (jedan) ugovor o koncesiji poništen od strane suda.

Slika 3 – Pregled ugovora o koncesijama koji su prestali da važe do kraja 2024. godine, prema razlozima za prestanak:

U 2024. godini prestala su da važe 4 (tri) ugovora o koncesiji. 1 (jedan) ugovor je iz resora saobraćaja i veza, 2 (dva) ugovora iz resora poljoprivrede i 1 (jedan) ugovor iz resora energetike i rudarstva. Od naznačena 4 (četiri) ugovora, 1 (jedan) ugovor je raskinut, dok su ostala 3 (tri) ugovora istekla.

U tabelarnom pregledu su naznačeni ugovori koji su prestali da važe u 2024. godini, kao i osnov prestanka istih.

¹¹ Podaci iz Registra ugovora o koncesijama;

Tabela 3 - Ugovori koji su prestali da važe u 2024. godini

R.b.	UGOVOR O KONCESIJI	LOKACIJA	KONCESIONAR	OSNOV PRESTANKA
1.	Koncesija za izgradnju, korišćenje i održavanje odmorišta „BRKIĆA VODA“, sa pratećim sadržajem i benzinskim stanicama na autoputu Banja Luka – Doboj	Derventa	„BRČKO-GAS“ d.o.o. Brčko	Raskid ugovora
2.	Koncesija na poljoprivrednom zemljištu u svojini Republike Srpske, radi ostvarivanja prava obavljanja ratarske i stočarske proizvodnje, korišćenjem prirodnog bogatstva-poljoprivrednog zemljišta za organizovano proizvodnju kukuruza i pšenice, na području opštine Kozarska Dubica	Kozarska Dubica	„FARMA ARSENIĆ“ d.o.o. Kozarska Dubica	Istek ugovora
3.	Koncesija na poljoprivrednom zemljištu u svojini Republike Srpske, na području opštine Gradiška, radi ostvarivanja prava obavljanja ratarske i stočarske proizvodnje korišćenjem prirodnog bogatstva-poljoprivrednog zemljišta za organizovanu proizvodnju žitarica (kukuruz, soja, pšenica i dr.), radi proizvodnje stočne hrane i uzgoja stoke	Greda, Laminci Brezici, Laminci Sređani, Gradiška	„ZELEN GAJ“ d.o.o. Laminci Brezici, Gradiška	Istek ugovora
4.	Koncesija za eksploataciju željezne rude na ležištu "OMARSKA" kod Prijedora	Omarska, Prijedor	„ARCELOMITTAL PRIJEDOR“ d.o.o. Prijedor	Istek ugovora

Na osnovu gore navedenih podataka, može se konstatovati da su, do kraja izveštajnog perioda, aktivna 353 (tri stotine pedeset tri) ugovora o koncesiji.

3.2. PROVJERA RADA KONCESIONARA

U izvještajnoj, 2024. godini, nastavljeno je sa kontinuiranim aktivnostima na provjeri realizacije ugovora o koncesiji. Posebna pažnja, kao i do sada, bila je posvećena konstatovanju stvarnog i činjeničnog stanja, otklanjanju nedostataka uočenih tokom prethodnih provjera, evidentiranju novonastalih problema, te iznalaženju načina za njihovo rješavanje.

Provjerom realizacije koncesionih ugovora, i ovog puta, Komisija se trudila da sagleda cjelokupan rad koncesionih preduzeća od momenta zaključenja ugovora o koncesiji do momenta provjere. Zapisnici, sačinjeni nakon provjera, praktično predstavljaju kontinuitet rada provjera realizacije dodjeljenih koncesija.

Komisija je, postupajući u skladu sa svojim nadležnostima, uputila Cirkularno pismo svim nosiocima koncsionih ugovora za dostavu podataka za 2024. godinu, u zavisnosti od predmeta koncesije, sa posebnim osvrtom na prijavu i plaćanje koncesione naknade.

Određen broj koncesionara je dostavio tražene podatke, jedan broj njih je prema izjavama izveštaje dostavljao resornim ministarstvima, dok određen broj koncesionara nije odgovorio na zahtjeve Komisije.

O obavljenim provjerama rada koncesionara više će biti riječi u dijelu Izveštaja koji se odnosi na analizu stanja u pojedinim oblastima dodjeljenih koncesija.

Tabela 4 - Pregled aktivnosti Komisije na provjeri rada koncesionara u skladu sa ugovorom o koncesiji

R.b.	OBLAST	NADLEŽNO MINISTARSTVO	PROVJERA RADA PUTEM ZAPISNIKA	PROVJERA RADA PUTEM DOSTAVE IZVJEŠTAJA	PROVJERA RADA PO ZAHTJEVU NADLEŽNOG MINISTARSTVA
1.	Elektroenergetika	Ministarstvo energetike i rudarstva	5	61	-
2.	Mineralni resursi	Ministarstvo energetike i rudarstva	14	89	1
3.	Poljoprivredno zemljište i javno vodno dobro	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	6	60	2
4.	Trgovina i turizam	Ministarstvo trgovine i turizma	-	1	-
5.	Saobraćaj i veze	Ministarstvo saobraćaja i veza	1	1	-
Ukupno:			26	212	3
UKUPAN BROJ PROVJERA:			241		

3.3. REGISTAR UGOVORA O KONCESIJAMA

Registar ugovora o koncesijama (u daljem tekstu: Registar) je centralna i jedinstvena evidencija podataka o svim koncesijama dodijeljenim na teritoriji Republike Srpske koji uspostavlja i vodi Komisija¹² za potrebe utvrđivanja obima korišćenja koncesija u Republici Srpskoj. Podaci upisani u Registar su javni i dostupni na internet stranici Komisije¹³.

Obaveza upisa ugovora o koncesiji u Registar određena je Zakonom o koncesijama¹⁴.

Sadržaj i način vođenja Registra propisan je Pravilnikom¹⁵ koji, uz saglasnost Vlade Republike Srpske, donosi i vodi Komisija¹⁶.

Registar sadrži podatke o nazivu koncesionara, nazivu koncedenta, predmetu koncesije, visini koncesione naknade, datumu zaključenja koncesionog ugovora, periodu trajanja koncesije, te sve hronološki navedene promjene koje se odnose na zaključene ugovore o koncesijama¹⁷. Koncedentu i koncesionarima dostupan je pregled podataka iz svih pojedinačnih ugovora o koncesiji. Javni podaci iz Registra dostupni su pravnim i fizičkim licima preko interneta ili u Komisiji. Javnim podacima smatraju se: naziv davaoca koncesije-koncedenta, naziv, tj. poslovno ime korisnika koncesije-koncesionara, datum početka ostvarivanja koncesije, datum isteka koncesije, predmet koncesije i lokacija koncesije.

U Registar se upisuju ugovori o koncesiji na osnovu potpuno i tačno ispunjene prijave za upis, odnosno prijave za upis promjene. Obveznik podnošenja prijave za upis ugovora o koncesiji i prijave za upis promjena ugovora o koncesiji u Registar jeste koncedent.

Obrasci za upis ugovora o koncesiji i upis promjena ugovora o koncesiji u Registar dostupni su na internet stranici Komisije.

Novi Registar je objavljen na internet stranici Komisije i stavljen u funkciju dana 3. 5. 2022. godine¹⁸.

¹² Član 53. Zakona o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 59/13, 16/18, 70/20 i 111/21);

¹³ https://koncesije-rs.org/registar_koncesija/

¹⁴ Član 35. stav (1) Zakona o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 59/13, 16/18, 70/20 i 111/21);

¹⁵ Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra ugovora o koncesijama objavljen je u „Službenom glasniku Republike Srpske“, broj: 65/14;

¹⁶ Član 35. stav (5) i član 59 stav (1) tačka d) Zakona o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 59/13, 16/18, 70/20 i 111/21);

¹⁷ Član 35. stavovi (3) i (4) Zakona o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 59/13, 16/18, 70/20 i 111/21);

¹⁸ <https://koncesije-rs.org/u-funkciji-je-novi-registar-ugovora-o-koncesijama/>

3.4. AKTIVNOSTI KOMISIJE IZ OBLASTI IZGRADNJE I KORIŠĆENJA ENERGETSKIH OBJEKATA

3.4.1. RJEŠENJA KOMISIJE

U toku 2024. godine Ministarstvo energetike i rudarstva uputilo je 33 (trideset i tri) zahtjeva, koji su se odnosili na rješavanje predmeta iz oblasti izgradnje i korišćenja energetskih objekata, a Komisija je donijela i uputila Ministarstvu energetike i rudarstva:

- 2 (dva) rješenje o davanju saglasnosti na studije ekonomske opravdanosti;
- 3 (tri) rješenja o davanju saglasnosti na ustupanje ugovora o koncesiji i promjenu vlasničke strukture;
- 3 (tri) rješenja o davanju saglasnosti na prijedlog ugovora o koncesiji;
- 9 (devet) rješenja o davanju saglasnosti na prijedlog aneksa ugovora o koncesiji.
- 5 (pet) rješenja o davanju saglasnosti na dokumentaciju za javno nadmetanje.

U 2024. godini, Ministarstvo energetike i rudarstva Komisiji je dostavilo - 3 (tri) zaključena Ugovora o koncesiji iz oblasti izgradnje i korišćenja energetskih objekata.

U tabelama 5,6,7,8,9 i 10 dat je pregled dostavljenih ugovora, te rješenja i saglasnosti Komisije u 2024. godini iz oblasti izgradnje i korišćenja energetskih objekata.

Tabela 5 - Zaključeni ugovori o koncesiji iz oblasti izgradnje i korišćenja energetskih objekata u 2024. godini

R.b.	KONCESIONAR	PREDMET	LOKACIJA	DATUM ZAKLJUČENJA
1.	"ENERSTATE" d.o.o. Sokolac	Izgradnja i korišćenje solarne fotonaponske elektrane "SOKOLAC 100 MW ", opština Sokolac	Bjelosavljevići, Sokolac	05.01.2024.
2.	Konzorcijum: "SUNNYFOX" d.o.o. Novi Grad i "GTI" d.o.o. Sarajevo	Izgradnja i korišćenje solarne elektrane „DUBOVIK“, opština Krupa na Uni	Srednji Dubovik, Krupa na Uni	25.03.2024.
3.	„ENERGY OF THE FUTURE“ d.o.o. Bijeljina	Izgradnja i korišćenje solarne elektrane „BILEĆA-SOLAR 1“, opština Bileća	Miruše, Bileća	16.07.2024.

Ukupno je zaključeno 3 (tri) ugovora o koncesiji iz oblasti energetskih objekata u 2024. godini i sva tri su iz oblasti izgradnje i korišćenja solarnih elektrana.

Tabela 6 - Rješenja Komisije o davanju prethodne saglasnosti na studije ekonomske opravdanosti iz oblasti izgradnje i korišćenja energetske objekata u 2024. godini

R.b.	PREDMET	STATUS	LOKACIJA	DATUM DONOŠENJA RJEŠENJA
1.	Studija ekonomske opravdanosti izgradnje solarne elektrane "FOTONAPONSKA ELEKTRANA BROJ 2", "Refinerija ulja Modriča" a.d. Modriča	Data prethodna saglasnost na studiju	Modriča	15.03.2024.
2.	Studija ekonomske opravdanosti izgradnje i korišćenje solarne fotonaponske elektrane „TREBINJE 3“ "Elektroprivreda Republike Srpske"-Matično preduzeće a.d. Trebinje	Data prethodna saglasnost na studiju	Trebinje	26.07.2024.

Ukupno su donesena 2 (dva) rješenja o davanju saglasnosti na studiju ekonomske opravdanosti iz oblasti izgradnje i korišćenja energetske objekata.

Tabela 7 – Rješenja Komisije o davanju prethodne saglasnosti na promjenu vlasničke strukture ili ustupanje ugovora o koncesiji iz oblasti izgradnje i korišćenja energetske objekata u 2024. godini

R.b.	KONCESIONAR	STATUS	LOKACIJA	DATUM DONOŠENJA RJEŠENJA
1.	„HIDROELEKTRANE BISTRICA,, d.o.o. Foča	Data saglasnost na promjenu 65,37 % vlasničkog udjela	Rijeka Bistrica	18.04.2024.
2.	„DELASO“ d.o.o. Teslić	Data saglasnost na promjenu 40 % vlasničkog udjela	Vrhovinska rijeka	24.10.2024.
3	"SOLARNA FOTONAPONSKA ELEKTRANA TREBINJE 1" d.o.o. Trebinje	Data saglasnost na promjenu 70 % vlasničkog udjela	Grad Trebinje	30.12.2024.

Ukupno su donesena 3 (tri) rješenja o davanju saglasnosti na promjenu vlasničke strukture i ustupanje koncesionog ugovora iz oblasti izgradnje i korišćenja energetske objekata u 2024. godini.

Tabela 8 -Rješenja Komisije o davanju saglasnosti na prijedlog ugovora o koncesiji iz oblasti izgradnje i korišćenja energetskih objekata u 2024. Godini

R.b.	KONCESIONAR	PREDMET	STATUS	DATUM DONOŠENJA RJEŠENJA
1.	Konzorcijum: "SUNNYFOX" d.o.o. Novi Grad i "GTI" d.o.o. Sarajevo	Izgradnja i korišćenje solarne elektrane „DUBOVİK“, opština Krupa na Uni	Data saglasnost na prijedlog ugovora	15.02.2024.
2.	„ENERGY OF THE FUTURE“ d.o.o. Bijeljina	Izgradnja i korišćenje solarne elektrane „BILEĆA-SOLAR 1“, opština Bileća	Data saglasnost na prijedlog ugovora	05.06.2024.
3.	""ELEKTROPRIVREDA REPUBLIKE SRPSKE"- Matično preduzeće a.d. Trebinje	Izgradnja i korišćenje solarne fotonaponske elektrane "TREBINJE 3", grad Trebinje	Data saglasnost na prijedlog ugovora	13.12.2024.

Ukupno su donesena 3 (tri) rješenja o davanju saglasnosti na prijedlog ugovora o koncesiji iz oblasti izgradnje i korišćenja energetskih objekata.

Tabela 9 - Rješenja Komisije o davanju saglasnosti na prijedlog aneksa ugovora o koncesiji iz oblasti izgradnje i korišćenja energetskih objekata u 2024. godini

R.b.	KONCESIONAR	PREDMET	STATUS	DATUM DONOŠENJA RJEŠENJA
1.	"ELPO HYDRO SNAGA" d.o.o. Banja Luka	Izgradnja i korišćenje male hidroelektrane " CIJEVNA 7", na rijeci Bosni, opština Vukosavlje	Data saglasnost na Prijedlog aneksa 2. Ugovora o koncesiji	16.01.2024.
2.	"MDD ENERGY" d.o.o. Nevesinje	Izgradnja i korišćenje solarne elektrane "MDD ENERGY", opština Nevesinje	Data saglasnost na Prijedlog aneksa 1. Ugovora o koncesiji	01.03.2024.
3.	"M SOLAR" d.o.o. Nevesinje	Izgradnja i korišćenje solarne elektrane "M SOLAR", opština Nevesinje	Data saglasnost na Prijedlog aneksa 1. Ugovora o koncesiji	21.05.2024.
4.	" SRBINJEPUTEVI" d.o.o. Foča	Izgradnja i korišćenje male hidroelektrane "BJELAVA" na slivu rijeka Bijelava i Mala Bijelava, opština Foča	Data saglasnost na Prijedlog aneksa 2. Ugovora o koncesiji	05.06.2024.
5.	"V&Z Zaštita" d.o.o. Banja Luka	Izgradnja i korišćenje fotonaponske elektrane "SOLARNI PARK BILEĆA", opština Bileća	Data saglasnost na Prijedlog aneksa 1. Ugovora o koncesiji	19.06.2024.
6.	MH "ELEKTROPRIVREDA REPUBLIKE SRPSKE"- Matično preduzeće a.d. Trebinje	Izgradnja i korišćenje vjetroelektrane „HRGUD“ na području opštine Berkovići	Data saglasnost na Prijedlog aneksa 1. Ugovora o koncesiji	05.08.2024.
7.	MH "ELEKTROPRIVREDA REPUBLIKE SRPSKE" Matično preduzeće a.d. Trebinje, ZP „HIDROELEKTRANE NA VRBASU“ a.d. Mrkonjić Grad	Izgradnja i korišćenje solarne elektrane „ADA POLJE“, opština Mrkonjić Grad	Data saglasnost na Prijedlog aneksa 1. Ugovora o koncesiji	05.08.2024.
8.	"ENERGY FINANCING TEAM SE BILEĆA" d.o.o. Bileća	Izgradnja i korišćenje solarne elektrane na području opštine Bileća	Data saglasnost na Prijedlog aneksa 2. Ugovora o koncesiji	01.10.2024.
9.	"SOLARNA ELEKTRANA NEVESINJE" d.o.o. Nevesinje	Izgradnja i korišćenje solarne fotonaponske elektrane "NEVESINJE" na području opština Nevesinje	Data saglasnost na Prijedlog aneksa 1. Ugovora o koncesiji	05.11.2024.

Ukupno je doneseno 9 (devet) rješenja o davanju saglasnosti na prijedlog aneksa ugovora o koncesiji iz oblasti izgradnje i korišćenja energetskih objekata.

Tabela 10 - Rješenja Komisije o davanju saglasnosti na dokumentaciju za javno nadmetanje iz oblasti izgradnje i korišćenja energetske objekata u 2024. godini

R.b.	PODNOŠILAC INICIJATIVE	PREDMET	STATUS	DATUM DONOŠENJA RJEŠENJA
1.	"ENERGY OF THE FUTURE" d.o.o. Bijeljina	Izgradnja i korišćenje solarne elektrane "BILEĆA - SOLAR 1", na području opštine Bileća	Data saglasnost na Dokumentaciju za javno nadmetanje	01.03.2024.
2.	"HELIOS PV" d.o.o. Laktaši	Izgradnja i korišćenje solarne elektrane "NOVA" ", grad Tebinje	Data saglasnost na Dokumentaciju za javno nadmetanje	01.03.2024.
3.	"ELEKTROHERTZ" d.o.o. Rogatica	Izgradnja i korišćenje solarne elektrane "JAVOR", opština Rogatica	Data saglasnost na Dokumentaciju za javno nadmetanje	17.09.2024.
4.	"MODUL ENERGY" d.o.o. Banja Luka	Izgradnja i korišćenje solarne elektrane "ČIČEVO", grad Trebinje	Data saglasnost na Dokumentaciju za javno nadmetanje	11.11.2024.
5.	"KH ALTER ENERGY" d.o.o. Sarajevo	Izgradnja i korišćenje fotonaponske elektrane "BANČIĆI", opština Ljubinje	Data saglasnost na Dokumentaciju za javno nadmetanje	11.11.2024.

Ukupno je doneseno 5 (pet) rješenja o davanju saglasnosti na dokumentaciju za javno nadmetanje iz oblasti izgradnje i korišćenja energetske objekata.

3.4.2. PROVJERA RADA KONCESIONARA

U toku 2024. godine, Komisija je u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, vršila provjere realizacije ugovora o koncesiji iz oblasti energetike, koje se odnose na sljedeće:

- Izgradnju i korišćenje malih hidroelektrana (instalisanе snage manje od 10 MW);
- Izgradnju i korišćenje elektrana (instalisanе snage veće od 10 MW);
- Izgradnju i korišćenje termoelektranih objekata;
- Izgradnju i korišćenje vjetroelektrana i
- Izgradnju i korišćenje solarnih elektrana.

Imajući u vidu da su pojedini ugovori raskinuti, trenutno se realizuje 106 (stotinu šest) ugovora o koncesiji iz oblasti elektroenergetike, sa strukturom prikazanom u tabeli 11:

Tabela 11 - Broj aktivnih ugovora u oblasti energetike

OBLAST	BROJ UGOVORA
Male hidroelektrane ¹⁹	70
Hidroelektrane	10
Termoelektrane	3
Vjetroelektrane	3
Solarne elektrane	18
UKUPNO:	104

¹⁹ Određen broj koncesionih ugovora zaključen je za dvije ili više lokacija MHE. Ukupan broj aktivnih MHE objekata je, prema informacijama resornog ministarstva, 85 (osamdeset pet).

3.4.2.1. MALE HIDROELEKTRANE (MHE)

U izveštanoj 2024. godini, nije bilo zaključivanja niti raskidanja Ugovora o koncesiji iz oblasti izgradnje i korišćenja malih hidroelektrana.

Od ukupno 70 (sedamdeset) koncesionih ugovora koji se realizuju za izgradnju i korišćenje malih hidroelektrana, prema podacima dobijenim od resornog ministarstva, do 31.12.2024. godine, 36 (trideset šest) se nalaze u komercijalnom radu. Broj malih hidroelektrana čija je izgradnja u toku je 8 (osam). Ostali koncesioni ugovori su u zastoju zbog različitih problema koji onemogućavaju njihovu realizaciju, uključujući i nekoliko MHE za koje su već pribavljene građevinske dozvole. Vlada je Zaključkom iz oktobra 2022. godine, zadužila Ministarstvo energetike i rudarstva da provede sve potrebne aktivnosti vezano za ugovore koji se ne realizuju i predloži raskidanje istih tamo gdje koncesionari ne poštuju ugovorne obaveze, osim u slučajevima gdje su u toku sudski postupci.

Najveći broj koncesionih ugovora zaključen je 2005. godine kada je ukupno dodijeljeno 103 (stotinu tri) koncesije, ali je zaključeno 69 (šezdeset devet) ugovora.

Isti su zaključeni u skladu sa članom 27. Zakona o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj: 25/02, 91/06 i 92/09) koji je prestao da važi stupanjem na snagu novog Zakona o koncesijama ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 59/13, 16/18, 70/20 i 111/21). Potrebno je istaći da je u periodu proteklom od 2005. godine, kada je zaključen prvi koncesioni ugovor za izgradnju i korišćenje malih hidroelektrana, pa do kraja 2023. godine, raskinuto ukupno 68 (šezdeset osam) koncesionih ugovora, od toga 40 (četrdeset) u poslednjih 5 (pet) godina. Razlozi za veliki broj raskinutih ugovora u tom periodu su neadekvatne studije ekonomske opravdanosti projekata, čime takvi ugovori nisu imali dovoljno istražene elemente koji se tiču rokova izgradnje koncesionih projekata, neophodnog vremena za prikupljanje potrebne dokumentacije, neadekvatnih tehničkih rešenja, rešavanje imovinsko-pravnih odnosa na parcelama koje su definisane koncesionim ugovorom, pribavljanje raznih dozvola, saglasnosti, odobrenja, bankarskih garancija, neažurnost administracije, neažurnost i nemarnost investitora, nedovoljan angažman na zaštiti životne sredine i drugo.

Pregled broja raskinutih koncesionih ugovora za izgradnju i korišćenje malih hidroelektrana po godinama raskida prikazan je u tabeli 12.

Tabela 12 - Pregled raskinutih ugovora za izgradnju i korišćenje malih hidroelektrana po godinama

Godina:	2006- 2010.	2012.	2013.	2014.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Br. raskinutih ugovora	6	5	9	2	6	10	7	18	4	0	1	0

Potrebno je naglasiti da se u Ministarstvu energetike i rudarstva vodi Registar projekata, uspostavljen u skladu sa Zakonom o obnovljivim izvorima energije („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 16/22), a u Komisiji se vodi Registar ugovora o koncesijama u skladu sa pozitivnim Zakonom o koncesijama.

U izvještajnoj godini, imajući u vidu da je još u 2021. godini u Narodnoj skupštini Republike Srpske usvojena Deklaracija o zaštiti rijeka u Republici Srpskoj, broj: 02/1-021-158/21 od 17.02.2021. godine (u daljem tekstu: Deklaracija), a Deklaracijom su Ministarstvo energetike i rudarstva, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede bili zaduženi da izvrše analizu svih koncesionih ugovora iz svojih oblasti, Vlada Republike Srpske je donijela zaključak i nastavila provoditi aktivnosti prema istom.

3.4.2.2. OBLAST SREDNJIH I VELIKIH HIDROELEKTRANA

3.4.2.2.1. HIDROELEKTRANA (HE) „ULOG“

Koncesionar „EFT HE ULOG“ d.o.o. Kalinovik, je do kraja 2024. godine, a prema dostavljenom izvještaju:

- obezbijedio potrebne saglasnosti i dozvole za izgradnju hidroelektrane,
- riješio imovinsko-pravne odnose,
- izvršio investiciona ulaganja u iznosu od 196 milion konvertibilnih maraka,
- otpočeo sa probnim radom elektrane.

3.4.2.2.2. HIDROELEKTRANA (HE) „DABAR“

Rješenjem Vlade Republike Srpske od 19.04.2011. godine, dodijeljena je koncesija za izgradnju i korišćenje hidroelektrane „DABAR“, po osnovu samoinicijativne ponude, privrednog društva MH „ELEKTROPRIVREDA REPUBLIKE SRPSKE“, MP a.d. Trebinje i MH „ELEKTROPRIVREDA REPUBLIKE SRPSKE“, ZP „HIDROELEKTRANE NA TREBIŠNJICI“ a.d. Trebinje.

Nakon odluke Nadzornog odbora o izboru članova Uprave društva „HIDROELEKTRANA DABAR“ d.o.o. Trebinje, uslijedile su aktivnosti na organizaciji privrednog društva (donošenje statuta, odluka i pravilnika) neophodnih za funkcionisanje društva.

Privredno društvo „HIDROELEKTRANA DABAR“ d.o.o. Trebinje zvanično je otpočelo sa radom 01.06.2011. godine.

Sa koncesionim društvom „HIDROELEKTRANA DABAR“ d.o.o. Trebinje, Ugovor o koncesiji je zaključen dana 28.07.2011. godine. Nakon zaključenja Ugovora, uslijedile su aktivnosti na realizaciji istog.

Na koncesionom projektu u izvještajnoj godini sprovedene su sljedeće aktivnosti:

- Iskop dovodnog tunela je u završnoj fazi,
- Izrada i verifikacija tehničke dokumentacije za izgradnju preostalih objekata za HE Dabar,
- Kompletiranje privremenih objekata za proizvodnju i stanovanje,
- Iskop mašinske zgrade,
- Završen je iskop za nasip Grebak,
- Završeno je oko 80% radova na iskopu i osiguranju iskopa na brani Pošćenje,
- Izvršena je eksproprijacija na području akumulacije „Nevesinje“.

Za preostale objekte su u cjelosti riješeni imovinsko-pravni odnosi.

U koncesioni projekat je, prema izvještaju Koncesionara, od momenta zaključenja koncesionog ugovora pa do 31.12.2024. godine investirano oko 313 miliona KM.

3.4.2.2.3. „HIDROELEKTRANE NA VRBASU“

Koncesiono preduzeće MH „ELEKTROPRIVREDA REPUBLIKE SRPSKE“, ZP „HIDROELEKTRANE NA VRBASU“ a.d. Mrkonjić Grad je osnovano Odlukom JP „ELEKTROPRIVREDA REPUBLIKE SRPSKE“ dana 19.08.1992. godine. Osnovna djelatnost preduzeća je proizvodnja električne energije, održavanje hidroenergetskih postrojenja i trgovina električnom energijom.

Proizvodnja električne energije u sklopu koncesionog preduzeća se obavlja u 3 (tri) proizvodna objekta: hidroelektrana „Bočac“; mala hidroelektrana „Bočac 2“ i mala hidroelektrana „Kućna Turbina“.

Radna organizacija za izgradnju hidroelektrane „Bočac“ počela je sa radom 1975. godine, a ista je puštena u komercijalni rad 05.12.1981. godine.

- Hidroelektrana „Bočac“:

Ukupna instalisana snaga je 110 MWh (2 agregata po 55 MWh);

Instalisani protok je 240 m³/h, a radna kota je 282 m;

Korisna zapremina akumulacije jezera ove elektrane je 52.679.715 m³.

- Mala hidroelektrana „Bočac 2“ (puštena u rad 2018. godine):

Ukupna instalisana snaga proizvodnog objekta je 9,58 MWh (2 agregata po 4,79 MWh);

Maksimalni radni nivo gornje vode je 227,80 m.

- Mala hidroelektrana „Kućna Turbina“ (puštena u rad 2021. godine):

Objekat raspolaže sa jednim agregatom maksimalne snage 0,56 MWh;

Projektovana godišnja proizvodnja iznosi 4.190.000 kWh.

U izveštajnoj godini hidroelektrana „Bočac“ je proizvela 160.585.539 kWh električne energije, mala hidroelektrana „Kućna Turbina“ 3.502.960 kWh, a mala hidroelektrana „Bočac 2“ 28.707.374 kWh. Prosječno ostvarena proizvodnja za sve tri elektrane u 2024. godini je 87% u odnosu na plan.

Koncesionar je na ime koncesione naknade, a prema dostavljenom Izveštaju, za sve tri elektrane uplatio u budžet Republike Srpske iznos od 820.300 KM.

3.4.2.2.4. SISTEM HIDROELEKTRANA GORNJA DRINA (HE „BUK BIJELA“, HE „PAUNCI“ i HE „FOČA“)

Ugovor o koncesiji zaključen je između Vlade Republike Srpske kao Konkudenta i MH „ELEKTROPRIVREDA REPUBLIKE SRPSKE“, MP a.d. Trebinje (potpisnika u ime Konzorcijuma MH „ELEKTROPRIVREDA REPUBLIKE SRPSKE“, MP a.d. Trebinje i ZP „HIDROELEKTRANE NA DRINI“ a.d. Višegrad), dana 03.06.2016. godine.

Navedeni Konzorcijum je bio u obavezi, shodno Odluci Vlade Republike Srpske o dodjeli predmetne koncesije, kao i prema odredbi koncesionog Ugovora, da osnuje koncesiono preduzeće za obavljanje koncesione djelatnosti u roku od godinu dana od zaključenja Ugovora, te je 03.09.2018. godine registrovano privredno društvo „HIDROELEKTRANA BUK BIJELA“ d.o.o. Foča kao koncesiono društvo, čiji je ukupni kapital iznosio 1.000.000,00 KM, od čega je učešće ZP „HIDROELEKTRANE NA DRINI“ a.d. Višegrad 80%, odnosno 800.000,00 KM, a učešće MH „ELEKTROPRIVREDA REPUBLIKE SRPSKE“, MP a.d. Trebinje 20%, odnosno 200.000,00 KM u kapitalu Koncesionara.

Odlukom Vlade Republike Srpske od 26.09.2019. godine, odobrena je statusna promjena - spajanje uz pripajanje „HE BUK BIJELA“ d.o.o. Foča, kao Sticaoca, sa „HE FOČA“ d.o.o. Foča i „HE PAUNCI“ d.o.o. Foča kao Pripoioca. Ugovorom o statusnoj promjeni - spajanje uz pripajanje, prestalo je sa postojanjem privredno društvo „HE FOČA“ d.o.o. Foča i „HE PAUNCI“ d.o.o. Foča, dok je privredno društvo „HE BUK BIJELA“ d.o.o. Foča promijenilo naziv u „HES GORNJA DRINA“ d.o.o. Foča.

Aneksom 1. Ugovora zaključenim dana 05.02.2020. godine, izvršena je i promjena naziva koncesionara u „HIDROENERGETSKI SISTEM GORNJA DRINA“ društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju i prodaju električne energije Foča (skraćeni naziv firme: „HES GORNJA DRINA“ d.o.o. Foča), definisana je obaveza dostavljanja Plana projektovanja i izgradnje, definisani su rokovi i iznosi bankarskih garancija, te je definisana visina koncesione naknade za korišćenje elektroenergetskih objekata tokom perioda korišćenja u iznosu od 0,0055 KM po proizvedenom kilovat-satu (kWh) električne energije na zvaničnom obračunskom mjestu primopredaje električne energije.

Rješenjem Komisije od 30.07.2020. godine, data je saglasnost na promjenu vlasničke strukture i vlasničkih prava tako da će društvu „HES GORNJA DRINA“ d.o.o. Foča pristupiti JP „ELEKTROPRIVREDA SRBIJE“ Beograd, na način da će se izvršiti dokapitalizacija novčanim ulogom od 51% kapitala, te da će se JP „ELEKTROPRIVREDA SRBIJE“ Beograd priznati pravo glasa od 51% ukupnih glasačkih prava.

U toku su aktivnosti na izvođenju pripremnih radova, izvršena je izgradnja radničkog naselja sa pratećim sadržajima za smještaj radnika kao i izgradnja nedostajuće infrastrukture.

Vrijednost dosadašnjih investiranja prema izveštaju koncesionara je 24,8 miliona KM. Trenutno se pred Ustavnim sudom BiH vodi spor.

3.4.2.2.5. HIDROELEKTRANA (HE) „MRSOVO“

Koncesionar „ERS-Obnovljivi izvori energije“ d.o.o. Ljubinje je, prema dostupnim informacijama, obavio značajne aktivnosti na realizaciji prve faze projekta izgradnje i korišćenja hidroelektrane „Mrsovo“ na rijeci Lim, opština Rudo, u skladu sa osnovnim koncesionim ugovorom kao i pripadajućim aneksima.

Pregled aktivnosti na koncesionom projektu, a prema poslednjem izveštaju Koncesionara, je sljedeći:

- Idejni projekat za HE Mrsovo,
- Studija opravdanosti sa elementima zaštite životne sredine,
- Revizija studije uticaja na životnu sredinu,
- Elaborat eksproprijacije,
- Projekat organizacije gradilišta,
- Elaborat zaštite od požara,
- Elaborat zaštite na radu,
- Idejni i glavni projekat dalekovoda za priključak HE Mrsovo,
- Glavni projekat mosta preko rijeke Lim.

Privredno društvo „ERS-Obnovljivi izvori energije“ d.o.o. Ljubinje je 2022. godine preuzelo koncesini projekat i 100% vlasničkog udjela u „COMSAR ENERGY HIDRO“ D.O.O. Banja Luka, te je završen proces spajanja uz pripajanje privrednih društava čime je „COMSAR ENERGY HIDRO“ D.O.O. Banja Luka prestao da postoji, a sva prava i obaveze su prešle na privredno društvo „ERS-Obnovljivi izvori energije“ d.o.o. Ljubinje.

3.4.2.2.6. „HIDROELEKTRANE NA TREBIŠNJICI“

Koncesioni Ugovor između Konkudenta Vlade Republike Srpske i Koncesionara MH „ELEKTROPRIVREDA REUBLIKE SRPSKE“, MP a.d. Trebinje, ZP „HIDROELEKTRANE NA TREBIŠNJICI“ a.d. Trebinje je zaključen 30.03.2018. godine. Pri zaključenju Ugovora Koncesionar je izvršio obavezu uplate jednokratne koncesione naknade. Ugovorne odredbe, prema izjavi, Koncesionar izvršavaju se u skladu sa zaključenim Ugovorom o koncesiji.

3.4.2.3. TERMOELEKTRANE (TE)

3.4.2.3.1. RUDNIK I TERMOELEKTRANA (RiTE) „STANARI“

EFT-RUDNIK I TERMOELEKTRANA STANARI“ d.o.o. Stanari je članica EFT Grupe, koja se bavi trgovinom i investicijama u energetske sektoru, posebno u zapadnoj, srednjoj i jugoistočnoj Evropi. Kroz trgovinu, ulaganja u nove energetske proizvodne pogone i izgradnju novih prenosnih kapaciteta, EFT Grupa predvodi razvoj tržišta električne energije u jugoistočnoj Evropi.

Preduzeće „EFT GROUP RUDNIK LIGNITA STANARI“ d.o.o. Stanari je osnovano 18. marta 2005. godine.

Dana 18. januara 2008. godine izvršeno je spajanje sa firmom „EFT-TERMOELEKTRANA STANARI“ d.o.o. Stanari i od tada posluje pod nazivom Društvo za proizvodnju električne energije i proizvodnju, preradu, transport i trgovinu ugljem „EFT-RUDNIK I TERMOELEKTRANA STANARI“ Stanari, skraćeni naziv firme: „EFT-RUDNIK I TERMOELEKTRANA STANARI“ d.o.o. Stanari.

Od svog osnivanja, društvo je sa Vladom Republike Srpske zaključilo, između ostalog i: Ugovor o koncesiji za izgradnju i korišćenje termoelektrane „STANARI“ (februar 2008); Aneks (mart 2010. godine); Aneks II (jul 2010. godine); Aneks III (juni 2012. godine); Aneks IV (oktobar 2012. godine); Aneks V (oktobar 2013. godine); Aneks VI (jul 2016. godine); Anex VII (jul 2018. godine) i Aneks VIII (januar 2019. godine).

Izgradnja termoelektrane „STANARI“ započeta je decembra 2012. godine. Prva sinhronizacija sa elektroenergetskom mrežom Bosne i Hercegovine bila je 4. januara 2016. godine, a 8. avgusta 2016. godine objekat je preuzet od generalnog izvođača radova.

Termoelektrana je od novembra 2016. godine u punom komercijalnom radu.

Izgradnjom termoelektrane „Stanari“ obezbijedena je veća proizvodnja električne energije u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini, povećana stabilnost funkcionisanja elektroenergetskog sistema i pouzdanost snabdijevanja potrošača električnom energijom.

Tabela 13 - Osnovni tehnički i ekonomski pokazatelji poslovanja u 2024. godini

Opis	PLAN 2024.	REALIZACIJA 2024.	INDEKS
1	2	3	3/2 * 100
Proizvodnja el. energije (MWh)	1.907.000	1.925.847	100,99
Proizvodnja otkrivke (m³č.m.)	14.000.000	13.907.470	99,33
Proizvodnja uglja (t)	2.600.000	2.479.479	95,4

Termoelektrana „Stanari“ je u 2024. godini ukupno neto proizvela 1.925.847 MWh električne energije.

Ukupno vrijeme provedeno na mreži je 7.324 časa. Vrijeme van mreže, tačnije, ukupno vrijeme trajanja svih zastoja je 1.459 časa.

Na osnovu podataka, preuzetih iz dostavljenog izveštaja od strane koncesionara, može se konstatovati da je koncesionar, u budžet Republike Srpske uplatio ukupan iznos od 7.664.612 KM, a što je za 23% manje u odnosu na prethodnu godinu.

3.4.2.3.2. RUDNIK I TERMOELEKTRANA (RiTE) „UGLJEVIK“

Koncesioni ugovor o korišćenju rudnika i termoelektrane „Ugljevik“ je zaključen sa MH „ELEKTROPRIVREDA REPUBLIKE SRPSKE“, MP a.d. Trebinje ZP „RUDNIK I TERMOELEKTRANA UGLJEVIK“ a.d. Ugljevik, kao koncesionarom i Vladom Republike Srpske kao koncendentom u 2018. godini, na osnovi sljedeće dokumentacije:

- Upotrebne dozvole za termoelektanu „Ugljevik“ iz 1988. godine;
- Ekološke dozvole za postrojenje odsumporavanja dimnih gasova u termoelektrani „Ugljevik“ iz 2016. godine;
- Građevinske dozvole za izvođenje pripremnih radova za izgradnju postrojenja odsumporavanja dimnih gasova u termoelektrani „Ugljevik“ iz 2016. godine;
- Vodne saglasnosti za izgradnju sistema za odsumporavanje dimnih gasova u termoelektrani „Ugljevik“ iz 2017. godine;
- Elektroenergetske saglasnosti za postrojenje odsumporavanja dimnih gasova u termoelektrani „Ugljevik“ iz 2017. godine;
- Saglasnosti za projektovane mjere i normative zaštite od požara za izgradnju postrojenja odsumporavanja dimnih gasova iz 2017. godine;

- Građevinske dozvola za izgradnju sistema za odsumporavanje dimnih gasova iz 2017. godine i
- Ekološke dozvola za termoelekttranu „Ugljevik“ iz 2019. godine.

Za termoelekttranu „Ugljevik“ kao i ostale termoelekttrane predviđeno je, a prema zahtjevima Energetske zajednice, uvođenje „takse na proizvedenu električnu energiju iz termoelekttrana“ zbog štetnog uticaja rada termoelekttrana u proizvodnji električne energije na životnu sredinu, a koje će se primjenjivati od 2026. godine.

U izvještajnoj godini ukupno je proizvedeno 1.274.129.600 kWh električne energije, a uplaćeno je po osnovu koncesione naknade 3.268.254 KM, što je za 19% manje u odnosu na prethodnu godinu. TE „UGLJEVIK“ prema dostavljenim podacima u izvještaju, nije izmirio cjelokupan iznos koncesione nanade do 31.12.2024. godine, te isti planira izmiriti početkom 2025. godine.

3.4.2.4. VJETROELEKTRANE (VE)

3.4.2.4.1. VJETROELEKTRANA (VE) „HRGUD“

Ugovor o koncesiji za izgradnju i korišćenje vjetroeletkrane „Hrgud“, opština Berkovići je zaključen sa MH „ELEKTROPRIVREDA REPUBLIKE SRPSKE“, MP a.d. Trebinje kao Koncesionarom i Vladom Republike Srpske kao Konkendentom dana 28.09.2015. godine.

Lokalitet buduće vjetroeletkrane se nalazi u južnom dijelu Republike Srpske, 50 (pedeset) kilometara sjeverozapadno od Trebinja. Na predmetnoj lokaciji „Hrgud“ provedena su jednogodišnja ispitivanja potencijala vjetrova, na čijoj je osnovi izrađena Studija izvodljivosti sa tehničkom i ekonomskom Studijom opravdanosti.

Početna planirana instalisana snaga elektrane, prema Studiji, bila je 48 MW, planirana godišnja proizvodnja elektrane oko 126 GWh, a vrijednost investicije 64,285 miliona EUR, tj. 125.730.532,00 KM, od čega 60 miliona EUR sredstava od „KFW“ banke, a ostatak od 4,285 miliona EUR vlastitih sredstava ERS-a.

Krajem 2023. godine završen je Elaborat tehničkog rješenja priključka VE Hrgud, a revizija istog je izvršena početkom izvještajne godine od strane NOS BiH i Elektroprenosa BiH. Početkom 2024. godine izrađena je Inovirana studija opravdanosti izgradnje elektrane, čime bi se instalisana snaga povećala na 60 MW, godišnja proizvodnja elektrane na 160 GWh, a vrijednost investicije na 84,5 miliona EUR, tj. 165.267.635 KM. Ministarstvo energetike i rudarstva je provelo potrebne aktivnosti za aneksiranje Ugovora o koncesiji.

3.4.2.4.2. VJETROELEKTRANA (VE) „GREBAK“

Ugovor o koncesiji za izgradnju i korišćenje vjetroelektrane „Grebak“, opština Nevesinje, zaključen je dana 14.04.2019. godine.

Aneks 1. Ugovora zaključen je 27.11.2020. godine, a Aneks 2. Ugovora 14.11.2021. godine, Aneks 3. Ugovora 13.09.2022. godine, Aneks 4. Ugovora i Aneks 5. Ugovora 2023. godine.

Koncesionar prema dostavljenom Izvještaju, intenzivno radi na realizaciji koncesionog projekta, plan je da do kraja prve polovine naredne godine započnu sve aktivnosti na izvođenju građevinskih radova na prostoru predviđenom za vjetroelektanu, te sukcesivno i izgradnja temelja vjetroturbina.

Naknada za ustupljeno pravo (jednokratna koncesiona naknada) plaćena je po zaključenju Ugovora i po zaključenju Aneksa 2. Ugovora o koncesiji.

3.4.2.5. SOLARNE ELEKTRANE (SE)

3.4.2.5.1. SOLARNA ELEKTRANA (SE) „BILEĆA“

Ugovor za izgradnju i korišćenje solarne elektrane sa fotonaponskim ćelijama na području opštine Bileća su zaključili, dana 13.07.2020. godine „EFT International Investment Holding Limited“ London kao Koncesionar i Vlada Republike Srpske kao Konkudent.

Instalisana snaga solarne elektrane iznosi 60 MW, a planirana godišnja proizvodnja 84 GWh, po tehničkoj dokumentaciji.

U skladu sa pozitivnim Zakonom o koncesiji, te propisima u Republici Srpskoj, Konkudent je osnovao koncesiono preduzeće pod nazivom „ENERGY FINANCING TEAM SE BILEĆA“ d.o.o. Bileća.

U izveštajnoj godini, Koncesionar je pustio elektranu u komercijalni rad, te sprovodio potrebne aktivnosti na izradi dokumentacije za povećanje instalisane snage elektrane za još 10 MW.

3.4.2.5.2. SOLARNA ELEKTRANA (SE) „TREBINJE 1“

Ugovor o koncesiji za izgradnju i korišćenje solarne fotonaponske elektrane „Trebinje 1“ zaključen je dana 14.10.2020. godine između Konkudenta Vlade Republike Srpske i Koncesionara MH „ELEKTROPRIVREDA REPUBLIKE SRPSKE“, MP a.d. Trebinje.

Koncesionar je na osnovu mišljenja Pravobranilaštva izvršio upis zabilježbe koncesionog Ugovora u zemljišne knjige.

U skladu sa pozitivnim Zakonom o koncesijama osnovano je koncesiono preduzeće „SE TREBINJE 1“ d.o.o. Trebinje, a što je potvrđeno na Sjednici Vlade Republike Srpske dana 20.05.2021. godine, i isto je upisano u sudski registar.

Dana 12.08.2021. godine odjeljenje za turizam, poljoprivredu i preduzetništvo grada Trebinja donijelo je Odluku kojom je izvršena trajna prenamjena zemljišta u građevinsko zemljište.

Pribavljena je Građevinska dozvola za izvođenje pripremnih radova za izgradnju solarne elektrane, Rješenjem Ministarstva za prostorno uređenje, građevinstvo i ekologiju Republike Srpske, od 04.10.2021. godine.

Pribavljeni su Lokacijski uslovi za izgradnju solarne elektrane, Rješenjem Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, od 09.12.2020. godine.

Uslovi za priključenje Solarne elektrane, „Trebinje 1“ na prenosnu mrežu broj: 38-1/21 izdati su dana 14.09.2021. godine od strane privrednog društva „ELEKTROPRENOS – ELEKTROPRIJENOS BOSNE I HERCEGOVINE“ a.d. Banja Luka, a na osnovu urađenog Elaborata tehničkog rješenja priključka solarne elektrane, iz juna 2021. godine.

Koncesioni ugovor je prenesen na privredno društvo „SE TREBINJE 1“ d.o.o. Trebinje.

U izvještajnoj godini izvršena je promjena 70 % vlasničke strukture u Koncesionaru, radi pribavljanja finansijskih sredstava za realizaciju projekta.

3.4.3. PREGLED AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI UGOVORA O KONCESIJI IZ OBLASTI IZGRADNJE I KORIŠĆENJA ENERGETSKIH OBJEKATA (MHE I HE) INSTALISANE SNAGE VEĆE OD 250 KW

U Prilogu broj 1. Izvještaja, dat je tabelarni pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti izgradnje i korišćenja energetskih objekata (MHE i HE) instalisane snage veće od 250 kW u 2024. godini.

3.4.4. PREGLED AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI UGOVORA O KONCESIJI IZ OBLASTI IZGRADNJE I KORIŠĆENJA ENERGETSKIH OBJEKATA (TERMoeLEKTRANE, VJETROELEKTRANE I SOLARNE ELEKTRANE)

U Prilogu broj 2. Izveštaja, dat je tabelarni pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti izgradnje i korišćenja energetskih objekata (TE, VE i SE) u 2024. godini.

3.4.5. ZAKLJUČCI

1. Konkudent (Vlada Republike Srpske, Ministarstvo energetike i rudarstva) i Komisija, u skladu sa važećim zakonskim i podzakonskim aktima, treba da obrate posebnu pažnju na poštovanje procedura i uslova pri promjeni vlasničke strukture u koncesionom preduzeću, tačnije, pri prenosu ugovora o koncesiji sa starog na novog koncesionara (sticaoca), kako bi se na efikasan način omogućio prenos koncesionog ugovora, u skladu sa važećim Zakonom o koncesijama. Komisija je stava da je neophodno preispitivanje svih ugovora o izgradnji i korišćenju malih hidroelektrana, kako bi se u saradnji sa resorno nadležnim ministarstvom, a na osnovu dostupnih podataka i nalaza sa terena, utvrdilo koji su to ugovori u kojima, iz neopravdanih razloga, nije došlo do realizacije bitnih odredaba, a kako bi se stavili u prioritet za raskidanje.
2. U cilju prevazilaženja administrativnih barijera prilikom ishodovanja određenih dozvola, saglasnosti i mišljenja, Komisija je stava da je potreban ažurniji rad svih nadležnih institucija u ovom procesu. Ovo prvenstveno kako bi se skratilo vrijeme potrebno za provođenje dinamike izgradnje objekata definisanih studijom opravdanosti dodjele svake koncesije. Takođe, potrebno je i predanije i ažurnije zalaganje investitora, odnosno koncesionara, posebno kada je u pitanju određena dokumentacija neophodna da bi organ proveo postupak po zahtjevu koncesionara, te striktno poštivanje rokova definisanih ugovorom o koncesiji i pravovremeno preduzimanje koraka koji se odnose na produženje odnosno aneksiranje.
3. Izveštajna godina je bila izuzetno nepovoljna što se tiče hidrologije. Mali broj kišnih dana u toku prošle godine, onemogućio je da hidroelektrane ostvare planiran obim proizvodnje električne energije u skladu sa dinamikom predviđenom studijama opravdanosti, ili eventualno ostvare proizvodnju veću od definisane planovima, te samim tim ostvare i određene viškove koje bi mogli iskoristiti na tržištu električne energije u vrijeme visokih cijena i nestabilnosti na energetskom tržištu.
4. Privreda, ali i stanovništvo naše zemlje trebalo bi po uzoru na evropske zemlje, a posebno u vrijeme većih nestabilnosti na energetskom tržištu, razmišljati u pogledu obezbjeđenja štednje. Takva politika definisana je na evropskom, ali i svjetskom nivou i uzrokovana je dešavanjima na tržištima energije.

5. Činjenica je da se 70% potreba naše zemlje za električnom energijom obezbjeđuje iz neobnovljivih izvora (termo). Energetska zajednica nalaže potpuni prestanak sa upotrebom elektrana na fosilna goriva do 2050. godine, te najavljuje uvođenje poreza za emisiju CO₂, a što će sve zajedno imati negativan efekat na cijene električne energije ukoliko se ove namjere realizuju.
6. Energetska slika Republike Srpske počela se bitno mijenjati i znatno je drugačija nego što je to bila prije pet ili deset godina. U prilog tome ide i uređenje zakonske regulative u Republici Srpskoj iz oblasti obnovljivih izvora energije, električne energije, gasa, te donošenje Strategije razvoja sektora energetike u Republici Srpskoj do 2035. godine, a koji dokumenti će u mnogome urediti oblast električne energije u Republici Srpskoj, ali i olakšati implementaciju i realizaciju energetske projekata u praksi.

3.5. AKTIVNOSTI KOMISIJE IZ OBLASTI IZGRADNJE I KORIŠĆENJA GASOVODA I NAFTOVODA

3.5.1. RJEŠENJA KOMISIJE

U toku 2024. godine, Ministarstvo energetike i rudarstva uputilo je 2 (dva) zahtjeva, koji su se odnosili na rješavanje predmeta iz oblasti izgradnje i korišćenja gasovoda i naftovoda, a Komisija je donijela i uputila Ministarstvu energetike i rudarstva:

- 2 (dva) rješenja o davanju saglasnosti na prijedlog aneksa ugovora o koncesiji.

Tabela 14 - Rješenja Komisije o davanju saglasnosti na prijedloge aneksa ugovora o koncesiji iz oblasti izgradnje i korišćenja gasovoda i naftovoda u 2024. godini

R.b.	PREDMET	LOKACIJA	STATUS	DATUM DONOŠENJA RJEŠENJA
1.	„GAZSERVIS RS“ d.o.o. Banja Luka	Izgradnja, korišćenje i održavanje sistema za autonomno snabdjevanje TNG-om na teritoriji grada Banja Luke	Saglasnost na prijedlog Aneksa 6. Ugovora o koncesiji	15.03.2024.

2.	„BIJELJINA GAS“ d.o.o. Bijeljina	Projektovanje, izgradnja, korišćenje i održavanje distributivnog gasnog sistema sa priključkom na gasovod kod Gornjeg Šepka u cilju snabijevanja opštine Bijeljina prirodnim gasom	Saglasnost na prijedlog Aneksa 9. Ugovora o koncesiji	05.11.2024.
----	-------------------------------------	--	---	-------------

Ukupno su donesena 2 (dva) rješenja o davanju saglasnosti na prijedlog aneksa ugovora o koncesiji iz oblasti izgradnje i korišćenje gasovoda i naftovoda.

3.5.2. AKTUELNA PROBLEMATIKA

Pored važećeg Zakona o koncesijama kojim je, kao predmet koncesije, regulisana izgradnja ili rekonstrukcija i korišćenje naftovoda, gasovoda i objekata za skladištenje, transport i distribuciju nafte i gasa, došlo je do izrade Zakona o gasu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 22/18 i 15/21), koji je propisao da se izgradnja novih objekata za obavljanje djelatnosti u sektoru prirodnog gasa gradi u skladu sa propisima o izgradnji objekata u Republici Srpskoj, a pravo na njihovu izgradnju stiče se u skladu sa Zakonom o koncesijama Republike Srpske.

Iz oblasti nafte i gasa Republika Srpska ima dva zaključena koncesiona ugovora. Jedan sa privrednim društvom „BIJELJINA GAS“ d.o.o. Bijeljina, a drugi sa privrednim društvom „GAZSERVIS RS“ d.o.o. Banja Luka.

Kada su u pitanju strateški dokumenti u Republici Srpskoj iz ove oblasti, Narodna skupština je 2018. godine usvojila Strategiju razvoja energetike Republike Srpske do 2035. godine (U daljem tekstu: Strategija energetike). Strategijom energetike definisani su pravci razvoja sektora energetike i sigurnost snabijevanja energijom do 2035. godine u različitim scenarijima, a u skladu sa važećim propisima, evropskim zakonodavstvom i obavezama iz Ugovora o uspostavi Energetske zajednice. U okviru strategije definisani su strateški ciljevi i mjere za sektor gasa i nafte u Republici Srpskoj.

3.5.3. PREGLED AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI UGOVORA O KONCESIJI IZ OBLASTI GASA

U Prilogu, broj 3. Izveštaja o radu komisije za koncesije za 2024. godinu, dat je tabelarni pregled aktivnosti iz oblasti realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti gasa u 2024. godini.

3.6. AKTIVNOSTI KOMISIJE IZ OBLASTI MINERALNIH RESURSA

3.6.1. RJEŠENJA KOMISIJE

U toku 2024. godine, Ministarstvo energetike i rudarstva uputilo je 40 (četrdeset) zahtjeva, koji su se odnosili na rješavanje predmeta iz oblasti mineralnih resursa, a Komisija je donijela i uputila Ministarstvu energetike i rudarstva:

- 1 (jedno) rješenja o davanju saglasnosti na studije ekonomske opravdanosti;
- 8 (osam) rješenja o davanju saglasnosti na dokumentacije za javno nadmetanje;
- 2 (dva) rješenje o davanju saglasnosti na ustupanje ugovora o koncesiji i promjeni vlasničke strukture koncesionara;
- 5 (pet) rješenja o davanju saglasnosti na prijedlog ugovora o koncesiji;
- 4 (četiri) rješenja o davanju saglasnosti na prijedlog aneksa ugovora o koncesiji.

U 2024. godini Ministarstvo energetike i rudarstva dostavilo je 7 (sedam) zaključenih ugovora o koncesiji iz oblasti mineralnih resursa.

U tabelama 15, 16, 17, 18, 19 i 20 dat je pregled zaključenih ugovora, rješenja i saglasnosti Komisije u 2024. godini iz oblasti mineralnih resursa.

Tabela 15 - Pregled zaključenih ugovora o koncesiji iz oblasti mineralnih resursa u 2024. godini

R.b.	KONCESIONAR	PREDMET	LOKACIJA	DATUM ZAKLJUČENJA
1.	"GVOZDEN KOP" d.o.o. Novi Grad	Eksploatacija tehničkog građevinskog kamena-dolomita na ležištu "HOZIČKI KAMEN" kod Novog Grada	Hojički kamen, Novi Grad	12.01.2024.
2.	"MIR" d.o.o. Osmaci	Eksploatacija tehničkog građevinskog kamena-krečnjaka na ležištu "PLANINCI", kod Zvornika	Planinci, Zvornik	12.01.2024.
3.	"FITING"d.o.o. Čelinac	Eksploatacija tehničkog građevinskog kamena-serpentinita na ležištu "RUDINE" kod Čelinca	Rudine, Čelinac	07.02.2024.
4.	"NO LIMIT " d.o.o. Prijedor	Eksploatacija tehničkog građevinskog kamena-krečnjaka na ležištu "LISINA" kod Prijedora	Lisina, Prijedor	05.08.2024.
5.	"DRVO-Export" d.o.o.Teslić	Eksploatacija uglja na ležištu "BUKOVA KOSA", kod Prijedora	BukovaKosa, Prijedor	18.10.2024.
6.	„OMEGA-KOP“d.o.o. Banja Luka	Eksploatacija tehničkog građevinskog kamena-rožnaca na ležištu „RUDINE“ kod Banja Luke	Rudine, Banja Luka	26.12.2024.
7.	„MRČEVAC“ d.o.o. Doboj	Eksploatacija tehničkog građevinskog kamena-krečnjaka na ležištu „MRČEVAC“ u Lipcu“ grad Doboj	Mrčevac, Lipac, Doboj	30.12.2024.

Ukupno je zaključeno 7 (sedam) ugovora o koncesiji iz oblasti mineralnih resursa.

Tabela 16 - Rješenja Komisije o davanje saglasnosti na studiju ekonomske opravdanosti iz oblasti mineralnih resursa u 2024. godini

R.b.	PREDMET	STATUS	LOKACIJA	DATUM DONOŠENJA RJEŠENJA
1.	Studija ekonomske opravdanosti u cilju provođenja pregovaračkog postupka i produženja Ugovora o koncesiji za eksploataciju željezne rude na lokalitetu „OMARSKA“ kod Prijedora, „ARCELORMITTAL PRIJEDOR“ d.o.o. Prijedor	Data prethodna saglasnost na studiju	Omarska, Prijedora	03.04.2024.

Ukupno je doneseno 1 (jedno) rješenja o davanju saglasnosti na studije ekonomske opravdanosti iz oblasti mineralnih resursa.

Tabela 17 - Rješenja Komisije o davanju saglasnosti na dokumentaciju za javno nadmetanje iz oblasti mineralnih resursa u 2024. godini

R.b.	PREDMET	STATUS	LOKACIJA	DATUM DONOŠENJA RJEŠENJA
1.	Saglasnost na Dokumentaciju za Javno nadmetanje za dodjelu koncesije za eksploataciju tehničkog građevinskog kamena-krečnjaka na ležištu „LISINA“, kod Prijedora "NO LIMIT" d.o.o. Prijedor	Data saglasnost na Dokumentaciju za Javno nadmetanje	Lisina, Prijedor	03.04.2024.
2.	Saglasnost na Dokumentaciju za Javno nadmetanje za dodjelu koncesije za eksploataciju tehničkog građevinskog kamena-rožnaca na ležištu „RUDINE“ kod Banja Luke "OMEGA-KOP" d.o.o. Banja Luka	Data saglasnost na dokumentaciju za Javno nadmetanje	Rudine, Banja Luka	19.06.2024.
3.	Saglasnost na dokumentaciju za javno nadmetanje za dodjelu koncesije za eksploatacija tehničkog građevinskog - kamena krečnjaka na ležištu "MRČEVAC" u Lipcu, grad Doboj "MRČEVAC" d.o.o. Doboj	Data saglasnost na Dokumentaciju za Javno nadmetanje	Mrčevac, Lipac, Doboj	26.07.2024.
4.	Saglasnost na dokumentaciju za javno nadmetanje za dodjelu koncesije za eksploatacija uglja na ležištu "BUKOVA KOSA", kod Prijedora "DRVO-EXPORT" d.o.o. Teslić	Data saglasnost na Dokumentaciju za Javno nadmetanje	Bukova Kosa, Prijedor	05.08.2024.

5.	Saglasnost na dokumentaciju za javno nadmetanje za dodjelu koncesije za eksploataciju tehničkog građevinskog kamena-serpentinita na ležištu „PROKOP ĐURIĆ“ kod Prnjavora, „PROKOP INŽINJERING“ d.o.o. Prnjavor	Data saglasnost na Dokumentaciju za Javno nadmetanje	Prokop Đurić, Prnjavor	05.11.2024.
6.	Saglasnost na dokumentaciju za javno nadmetanje za dodjelu koncesije za eksploataciju termomineralnih voda Banje „Vilina Vlas“, opština Višegrad, JU rehabilitacioni centar „VILINA VLAS“ Višegrad	Data saglasnost na Dokumentaciju za Javno nadmetanje	Vilina Vlas, Višegrad	13.12.2024.

Ukupno su doneseno 6 (šest) rješenja o davanju saglasnosti na dokumentaciju za javno nadmetanje iz oblasti mineralnih resursa.

Tabela 18 - Rješenja Komisije o davanju prethodne saglasnosti na promjenu vlasničke strukture ili prenos ugovora o koncesiji iz oblasti mineralnih resursa u 2024. godini

R.b.	KONCESIONAR	STATUS	LOKACIJA	DATUM DONOŠENJA RJEŠENJA
1.	„KAMENI AGREGATI VIDOVIĆ“ d.o.o. Banja Luka	Data saglasnost na 100% promjenu vlasničkog udjela	„Švrakava-Jasenov Do“, Čelinac	17.09.2024.
2.	„STANIŠLJEVIĆ PROMET“ d.o.o. Banja Luka	Data saglasnost na ustupanje Ugovora o koncesiji za eksploataciju tehničkog građevinskog kamena-krečnjaka na ležištu „DOBRNJA“ kod Banja Luke	Dobrnja, Banja Luka	05.11.2024.

Ukupno su donesena 2 (dva) rješenja o davanju saglasnosti na ustupanju ugovora o koncesiji.

Tabela 19 - Rješenja Komisije o davanju saglasnosti na prijedloge ugovora o koncesiji iz oblasti mineralnih resursa u 2024. godini

R.b.	PREDMET	STATUS	LOKACIJA	DATUM DONOŠENJA RJEŠENJA
1.	„FITING“ d.o.o. Čelinac Eksploatacija tehničkog građevinskog kamena- serpentina na ležištu „Rudine“ kod Čelinca	Data saglasnost na prijedlog ugovora	Rudine, Čelinac	16.01.2024.
2.	„NO LIMIT“ d.o.o. Prijedor Eksploatacija tehničkog građevinskog kamena -krečnjaka na ležištu „LISINA“ kod Prijedor	Data saglasnost na prijedlog ugovora	Lisina, Prijedor	26.07.2024.
3.	„DRVO EXPORT“ d.o.o. Teslić Eksploatacija uglja na ležištu „BUKOVA KOSA“ kod Prijedora	Data saglasnost na prijedlog ugovora	Bukova Kosa, Prijedor	02.10.2024.
4.	„OMEGA-KOP“ d.o.o. Banja Luka Eksploatacija tehničkog građevinskog kamena -rožnaca na ležištu „RUDINE“ kod Banja Luke	Data saglasnost na prijedlog ugovora	Rudine, Banja Luke	13.12.2024.
5.	„MRČEVAC“ d.o.o. Doboj Eksploatacija tehničkog građevinskog kamena -krečnjaka na ležištu „MRČEVAC“ u Lipcu, grad Doboj	Data saglasnost na prijedlog ugovora	Mrčevac Lipac, Doboj	24.12.2024.

Ukupno je doneseno 5 (pet) rješenja o davanju saglasnosti na prijedlog ugovora o koncesiji iz oblasti mineralnih resursa.

Tabela 20 - Rješenja o davanju saglasnosti na prijedloge aneksa ugovora o koncesiji iz oblasti mineralnih resursa u 2024. godini

R.b.	PREDMET	LOKACIJA	STATUS	DATUM DONOŠENJA RJEŠENJA
1.	„KUBIK-TRANS- NISKOGRADNJA“ d.o.o. Laktaši	Eksploatacija tehničkog građevinskog kamena- krečnjaka na ležištu „KARAUULA“ kod Banja Luke	Saglasnost na prijedlog Aneksa 1. Ugovora o koncesiji	12.02.2024.

2.	„APIS“ d.o.o. Trebinje	Eksploatacija tehničkog građevinskog kamena – krečnjaka na ležištu „LUČIN DO“ Grad Trebinje	Saglasnost na prijedlog Aneksa 3. Ugovora o koncesiji	26.07.2024.
3.	„JAPRA“ a.d. Novi Grad	Eksploatacija tehničkog građevinskog kamena – krečnjaka na ležištu „KAMIČANI“, kod Prijedora	Saglasnost na prijedlog Aneksa 3. Ugovora o koncesiji	17.09.2024.
4.	„ARCELOR MITTAL“ d.o.o. Prijedor	Eksploatacija željezne rude na ležištu „OMARSKA“ kod Prijedora	Saglasnost na prijedlog Aneksa 2. Ugovora o koncesiji	05.11.2024.

Ukupno su donesena 4 (četiri) rješenja o davanju saglasnosti na prijedlog aneksa ugovora o koncesiji iz oblasti mineralnih resursa.

3.6.2. PREGLED ZAKLJUČENIH UGOVORA U OBLASTI MINERALNIH RESURSA

Broj zaključenih ugovora u 2024. godini iznosio je 156 (stotinu pedeset šest). U ovu oblast uvršteno je i 20 (dvadest) ugovora zaključenih za korišćenje voda za piće.

Koncesioni ugovori su zaključeni sa 133 (stotinu trideset tri) pravna lica, od kojih su neka zaključila dva ili više ugovora. Posmatrano po godinama, važeći ugovori su zaključeni sljedećim redoslijedom: u 2000. godini - nijedan, u 2001. godini - 1 (jedan), u 2002. godini - nijedan, u 2003. godini - 1 (jedan), u 2004. godini - 2 (dva), u 2005. godini - 6 (šest), u 2006. godini - 15 (petnaest), u 2007. godini - 8 (osam), u 2008. godini - 5 (pet), u 2009. godini - 5 (pet), u 2010. godini - 9 (devet), u 2011. godini - 2 (dva), u 2012. godini - 5 (pet), u 2013. godini - 3 (tri), u 2014. godini - 5 (pet), u 2015. godini - 11 (jedanaest), u 2016. godini - 9 (devet), u 2017. godini - 9 (devet), 2018. godini - 11 (jedanaest), u 2019. godini – 6 (šest) ugovora, u 2020. godini - 10 (deset), u 2021. godini - 8 (osam), u 2022. godini - 6 (šest) ugovora, u 2023. godini - 12 (dvanaest ugovora i u 2024. godini – 7 (sedam) ugovora, što je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 21 - Pregled zaključenih ugovora iz oblasti mineralnih resursa po godinama

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
0	1	0	1	2	6	15	8	5	5	9	2
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
5	3	5	11	10	9	11	7	10	8	6	13
2024											
7											

Prema vrstama mineralne sirovine važeće ugovore možemo podijeliti na sljedeći način:

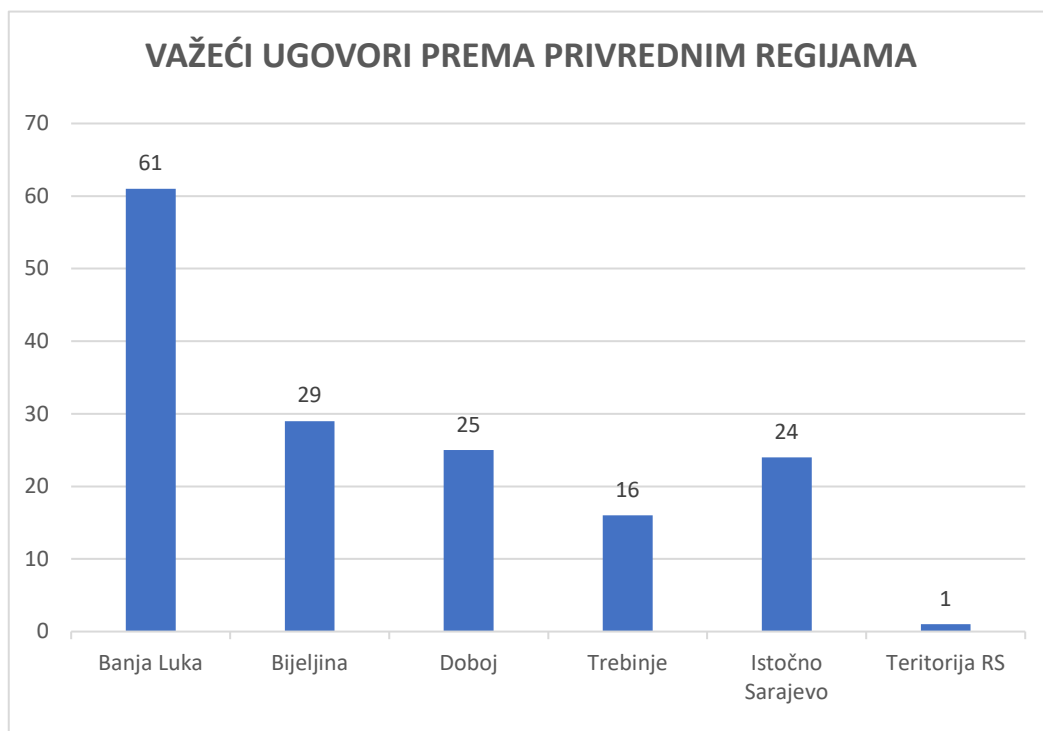
- Krečnjak, dolomit i rožnac - istraživanje i/ili eksploatacija tehničkog građevinskog kamena - 66 (šezdeset šest) ugovora;
- Geotermalne, termomineralne i mineralne vode - istraživanje i/ili eksploatacija - 6 (šest) ugovora;
- Pitke vode - istraživanje i/ili eksploatacija - 20 (dvadeset) ugovora;
- Magmatske i metamorfne stijene (dijabaz, metadijabaz, peridotit, serpentinit, mermer, serpentinisani peridotit, kvarcit) - istraživanje i/ili eksploatacija tehničkog građevinskog kamena - 17 (sedamnaest) ugovora;
- Ugalj - istraživanje i/ili eksploatacija – 10 (deset) ugovora;
- Gline - istraživanje i/ili eksploatacija - 5 (pet) ugovora;
- Krečnjak - istraživanje i/ili eksploatacija arhitektonskog-građevinskog kamena - 5 (pet) ugovora;
- Andezit - eksploatacija arhitektonskog -građevinskog kamena - 1 (jedan) ugovor;
- Šljunak, pijesak i konglomerat - istraživanje i/ili eksploatacija - 5 (pet) ugovora;
- Boksit – eksploatacija - 5 (pet) ugovora;
- Olovo i cink - istraživanje, eksploatacija i prerada - 2 (dva) ugovora;
- CO₂ gas – eksploatacija - 2 (dva) ugovora;
- Kreda, gips – eksploatacija - 4 (četiri) ugovora;
- Kvarcni pijesak, pješčar i šljunak - istraživanje i eksploatacija - 4 (četiri) ugovora;
- Ugljovodonici, sirova nafta i gas - istraživanje i korišćenje - 1 (jedan) ugovor;
- Antimon - istraživanje i eksploatacija - 1 (jedan) ugovor;
- Željezna ruda – eksploatacija - 2 (dva) ugovora.

Zaključene ugovore prema privrednim regijama područnih privrednih komora (Banja Luka, Bijeljina, Doboj, Trebinje i Istočno Sarajevo) možemo svrstati na sljedeći način:

- Privredna regija Banja Luka - 61 (šezdeset jedan) ugovor;
- Privredna regija Bijeljina - 29 (dvadeset devet) ugovora;
- Privredna regija Doboj - 25 (dvadeset pet) ugovora;
- Privredna regija Trebinje - 16 (šesnaest) ugovora;
- Privredna regija Istočno Sarajevo - 24 (dvadeset četiri) ugovor i
- Teritorija cijele Republike Srpske - 1 (jedan) ugovor (istraživanje i korišćenje ugljovodonika, sirove nafte i gasa).

Od ukupnog broja ugovora, 156 (stotinu pedeset šest), tokom godine 1 (jedan) ugovor je prestao da važi zbog isteka koncesionog perioda.

Slika 4 - Prikaz važećih ugovora o koncesiji prema privrednim regijama

3.6.3. PROVJERA RADA KONCESIONARA

Komisija je, u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, tokom 2024. godine provodila provjeru rada koncesionara. Ova provjera obuhvatila je ne samo provjere na licu mjesta uz izradu zapisnika, već i pažljivu analizu dostavljenih izvještaja o realizaciji ugovora o koncesiji, kao i obavljene provjere rada koncesionara po zahtjevu nadležnog ministarstva. Ključni fokus bio je na praćenju izvršavanja ugovornih obaveza koncesionara i njegovom generalnom učinku u okviru koncesionog posla.

Pri izradi ovog izvještaja, pored aktivnosti sprovedenih tokom 2024. godine, uzeti su u obzir i svi prethodni koraci i provjere koje su obavljene tokom cjelokupnog perioda realizacije ugovora o koncesiji, čime se obuhvatio čitav ciklus od početka do kraja izvještajne godine.

Nakon temeljnog prikupljanja podataka, isti su sistematizovani, analizirani i korišćeni kao osnova za donošenje konkretnih zaključaka. Cilj ovih provjera bio je da se dobije jasna i sveobuhvatna slika o trenutnom stanju koncesija u ovoj oblasti, sa posebnim akcentom na identifikovanje potencijalnih izazova ili nedostataka koji bi mogli uticati na efektivnu realizaciju koncesionih ugovora.

Glavni prioritet Komisije bio je praćenje usklađenosti sa ugovornim obavezama koncesionara, kao i procjena svih drugih aktivnosti koje su od značaja za nesmetano i uspješno obavljanje koncesionog posla. U okviru ovog procesa posebno je analizirano sledeće:

- Obaveza posjedovanja kompletne projektne dokumentacije koja omogućava eksploataciju i korišćenje predmeta koncesije (elaborat o rezervama, glavni rudarski projekat, dopunski rudarski projekat, projekat rekultivacije, studija uticaja na životnu sredinu i druga potrebna dokumentacija);

- Obaveza posjedovanja svih propisanih dozvola i odobrenja, uključujući lokacijske uslove, odobrenje za građenje, ekološku dozvolu, vodnu dozvolu, odobrenje za izvođenje radova prema tehničkoj dokumentaciji, potvrdu rezervi mineralnih sirovina, upotrebnu dozvolu za izgrađene rudarske i druge objekte, kao i ostala neophodna odobrenja;
- Obaveza implementacije mjera zaštite na radu, zaštite životne sredine, kao i zdravlja ljudi i materijalnih dobara, u skladu sa propisanim standardima i najboljim praksama;
- Osnovni podaci o privrednim društvima (rješenje o registraciji, aktuelni izvod iz sudskog registra, uvjerenje o izmirenim poreskim obavezama, potvrda okružnog privrednog suda da se nad koncesionim preduzećem ne vodi postupak stečaja ili likvidacije, kao i potvrde poslovnih banaka o likvidnosti i ostale relevantne informacije);
- Obaveza upisa svih prava iz ugovora o koncesiji na nepokretnostima u javne evidencije, u skladu sa propisima koji uređuju vođenje javnih evidencija o nepokretnostima;
- Obaveza osiguranja imovine, objekata i postrojenja od svih vrsta oštećenja i rizika, kao i osiguranja radnika u skladu sa relevantnim zakonskim propisima;
- Obaveza investiranja u skladu sa studijom ekonomske opravdanosti i dinamičkim planom, koji uključuju metode finansiranja, vrijednost planiranih investicija i ostale bitne parametre;
- Obaveza obračuna i plaćanja koncesione naknade u skladu sa ugovorom o koncesiji;
- Obaveza vođenja precizne evidencije o količinama eksploatisane mineralne sirovine i kontinuiranog praćenja stanja otkopanih masa, što uključuje korišćenje mjernih uređaja, geodetsko snimanje stanja na eksploataciji i vođenje knjige rezervi;
- Planirana i ostvarena proizvodnja, uz analizu ostvarenih rezultata u odnosu na predviđene ciljeve;
- Cjenovnik proizvoda dobijenih eksploatacijom predmeta koncesije, koji odražava tržišne uslove i proizvodne kapacitete;
- Podaci o broju i kvalifikacionoj strukturi zaposlenih, sa poređenjem sa brojem predviđenim u studiji ekonomske opravdanosti;
- Ekološki aspekti eksploatacije mineralnih sirovina, uključujući planiranu rekultivaciju, namjenu prostora nakon eksploatacije i procjenu uticaja na životnu sredinu;
- Finansijski izvještaji o poslovanju, uključujući bilans stanja, bilans uspjeha i druge relevantne finansijske podatke, koji pružaju uvid u finansijsku stabilnost i učinak koncesionara.

Na osnovu analize podataka koji su dobijeni od koncesionara i nadležnih institucija, mogu se formulisati sljedeći zaključci:

- Tehnička dokumentacija koja služi kao osnov za realizaciju koncesionog posla predstavlja ključni elemenat u procesu izvođenja radova. Za ugovore zaključene u poslednjih nekoliko godina, primjećuje se da su aktivnosti na izradi, reviziji i odobravanju tehničke dokumentacije u toku, zavisno od trenutne faze. Pažljivo je praćeno da li se radovi na eksploataciji izvode u skladu sa odobrenim projektima.

U slučajevima gde su radovi dugoročni i kontinuirani, zaključeno je da se oni izvode u skladu sa odobrenom dokumentacijom, a u slučaju odstupanja, izrađeni su dopunski rudarski projekti koji su naknadno odobreni. Iako je ova problematika u značajnoj mjeri uređena, i u većini slučajeva radovi se izvode u skladu sa važećim dokumentima, manji broj preduzeća još uvijek ne obezbjeđuje potpuno potrebnu tehničku dokumentaciju prije izvođenja radova;

- Obezbeđivanje dozvola i odobrenja predstavlja ključni korak koji slijedi nakon izrade tehničke dokumentacije i dobijanja saglasnosti za izvođenje radova. Dobivanjem svih potrebnih dozvola i saglasnosti, kao i prelaskom na komercijalnu fazu rada, stvaraju se uslovi za realizaciju koncesionog projekta. U fazi komercijalnog rada, koncesionari su u obavezi da blagovremeno obnove dozvole i produžavaju rokove njihove važnosti. Angažovanje nadležnog ministarstva i inspekcijskih organa dovelo je do značajnog napretka u ovom domenu, tako da većina koncesionara koji su u fazi komercijalnog rada sada imaju sve potrebne dozvole i dokumentaciju, što nije bio slučaj u prošlosti. Naročito je uočeno da većina koncesionara posjeduje vodne i ekološke dozvole, koje su neophodne za nesmetano obavljanje radova. U narednom periodu, preporučuje se ubrzavanje procesa dobijanja dozvola i odobrenja za tehničku dokumentaciju. Potrebno je ubrzati procedure odobravanja revidovanih projekata i tehničkih rešenja, kako bi se smanjio period čekanja koji može usporiti realizaciju koncesija. Ovo je posebno važno u kontekstu budućeg razvoja koncesionih poslova, jer će optimizacija ovih procesa značajno uticati na efikasnost i blagovremenu realizaciju predviđenih investicija;
- Zaštita životne sredine i zdravlja ljudi postala je ključna tačka u radu mnogih koncesionara, koji su se svjesno okrenuli primjeni mjera zaštite u skladu sa zakonskim i regulatornim okvirima. Za kamenolome i druga preduzeća koja imaju veće obime proizvodnje, ugrađena su savremena postrojenja za otprašivanje koja funkcionišu u svakodnevnom radu. Ova postrojenja su ključna za sprječavanje ispuštanja prašine i drugih kontaminirajućih materija u atmosferu, čime se minimizuje negativan uticaj na životnu sredinu i zdravlje radnika i stanovništva. Veliki broj koncesionara sprovodi kontinuirani monitoring uticaja svojih aktivnosti na životnu sredinu i zdravlje ljudi, te na osnovu rezultata ovog monitoringa preduzimaju dodatne mjere zaštite. Ipak, važno je da inspekcijski i drugi nadzorni organi nastave sa redovnim aktivnostima na terenu, kako bi se osiguralo da se sve propisane mjere zaštite sprovedu u kontinuitetu i da se održavaju na najvišem mogućem nivou. Ovo uključuje i pažljivo praćenje uticaja na kvalitet vode, vazduha i zemljišta, kao i drugih komponenti životne sredine koje mogu biti pogođene eksploatacijom mineralnih sirovina. Ukupno, važno je napomenuti da je praćenje i implementacija mjera zaštite životne sredine i zdravlja ljudi ključna za održivi razvoj koncesionih projekata;
- U toku izveštajne godine, predstavnici Komisije su aktivno provjeravali status koncesionih preduzeća. Od koncesionara su zatražena rješenja o registraciji, kao i aktuelni izvodi iz sudskog registra, čime se pratilo da li su nastale eventualne promjene u registracionim podacima. U slučaju da su promene postojale, pažljivo je provjereno da li su izvršene u skladu sa Zakonom o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 59/13, 16/18, 70/20 i 111/21). Poseban akcenat je stavljen na moguće promjene u vlasničkoj strukturi, prije svega na promjene u vlasničkim udjelima koji premašuju 50%. Takođe, tokom godine nastavljeno je redovno praćenje poslovanja koncesionara kako bi se osiguralo da se ono odvija u skladu sa svim relevantnim zakonskim propisima. Od koncesionara su zahtjevana uvjerenja o izmirenim poreskim obavezama i potvrde od okružnih privrednih sudova o statusu stečaja ili likvidacije. Potvrde poslovnih banaka o likvidnosti i drugim finansijskim parametrima, takođe su prikupljene. Na osnovu analize ovih podataka, utvrđeno je da većina koncesionih preduzeća ispunjava sve zakonske obaveze bez značajnih nepravilnosti;
- Knjiženje u katastru nepokretnosti, kao obaveza utvrđena ugovorom o koncesiji, većinom je izvršeno od strane koncesionara. Međutim, postoji određeni broj privrednih društava koja nisu preduzela potrebne korake za izvršenje ove obaveze iz različitih razloga.

U nekim slučajevima, koncesionim preduzećima su odbijani zahtjevi od strane geodetskih organa iz formalnih razloga. Komisija je u kontinuitetu pružala smjernice koncesionarima, preporučujući im da ponovo podnesu zahteve u cilju ispunjenja ove obaveze;

- Obaveza osiguranja objekata, postrojenja i radnika u skladu sa zakonskim propisima je obaveza svih koncesionara. Iako većina koncesionara redovno obnavlja osiguranje radnika, odnosno polise osiguranja koje se obnavljaju prije isteka prethodnih, osiguranje objekata i postrojenja nije u potpunosti ispunjeno. Glavni razlog ovog problema su visoke premije osiguranja, koje su značajan trošak, naročito za manja preduzeća. Takođe, osiguravajuće kompanije nerjetko izbjegavaju da osiguraju stariju opremu. Potrebno je nastaviti sa pažljivim nadzorom ovog pitanja, jer neispunjavanje obaveza osiguranja može dovesti do velikih rizika u slučaju neželjenih događaja kao što su havarije ili požari, što bi moglo ugroziti cio projekat;
- Koncesioni projekti su bazirani na investicijama definisanim studijom ekonomske opravdanosti, koja je sastavni dio ponude koncesionara u postupku dodjele koncesije. Kontinuiranim nadzorom rada koncesionara i poređenjem stvarnih investicija sa definisanim planovima iz studije ekonomske opravdanosti i ugovora o koncesiji, mogu se uočiti značajni pomaci. Mnogi koncesioni projekti su ispunili ugovorene investicije ili su čak investirali više od planiranog. S druge strane, neki koncesioni projekti nisu ispunili ugovorene obaveze u predviđenom obimu ili dinamičnim. Ovo je često rezultat problema u realizaciji koncesionog ugovora i potrage za strateškim partnerima koji bi mogli omogućiti nastavak i napredovanje projekta;
- Kontinuiranim provjerama i aktivnim praćenjem postignuto je značajno poboljšanje u obavljanju obaveza u vezi s obračunom i plaćanjem koncesione naknade, čime su koncesionari postali disciplinovaniji i tačniji u ispunjavanju rokova definisanih ugovorima o koncesiji. Koncesiona naknada se u skladu sa ugovorima određuje kao procenat od prihoda ostvarenog obavljanjem koncesione djelatnosti, ili kao fiksni iznos po jedinici mjere (tj. po količini mineralne sirovine). U skladu sa poslednjim Pravilnikom o koncesionim naknadama i garancijama u oblastima elektroenergetike, energenata, rudarstva i geologije („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 79/18), naknade za metalne mineralne sirovine, ugljovodonike, prirodne gasove, radioaktivne mineralne sirovine, arhitektonsko-građevinski kamen i geotermalne resurse definisane su u rasponu od 3,6% do 5%, dok je za druge mineralne sirovine naknada utvrđena u rasponu od 0,3 KM do 3 KM po jedinici mjere. Prema ovom pravilniku, za određeni broj koncesija izvršene su izmjene koje su promijenile metodologiju obračuna sa procenta na prihod na fiksni iznos po jedinici mjere. Podaci o obračunu i plaćanju koncesione naknade redovno se razmjenjuju sa Poreskom upravom Republike Srpske, kako bi se omogućilo bolje praćenje ove oblasti i spriječila eventualna nepoštovanja propisa;
- Ugovorima o koncesiji predviđena je i obaveza instaliranja mjerne opreme za tačno praćenje masa mineralnih sirovina koje se otpremaju van granica eksploatacionog polja, bilo da se te sirovine prodaju trećim licima ili koriste za sopstvene potrebe koncesionara. Pored ovoga, ugovori takođe predviđaju redovne godišnje kontrole stanja otkopanih masa, koje sprovodi verifikovana stručna ustanova ovlašćena od strane koncendenta. Ove kontrole uključuju ne samo fizička mjerenja, već i obavezu vođenja knjiga rezervi i sprovođenje geodetskih snimanja i kontrolnih obračuna kako bi se potvrdila tačnost obima eksploatiranih sirovina. Uprkos ovim zahtjevima, i dalje postoji određeni broj koncesionara koji ne posjeduju odgovarajuću mjernu opremu. Ovi subjekti uglavnom izvoze radove na manjim ležištima, gde je ugradnja mjerne opreme značajan finansijski teret, što u velikoj mjeri ograničava njihovu sposobnost da ispune ovu obavezu. To je naročito problematično za koncesije koje se oslanjaju na manje kapacitete i često nemaju finansijske resurse za takve investicije;

- Komisija je aktivno prikupljala podatke o proizvodnji, otpremi i zalihama mineralnih sirovina tokom čitave godine, te ih upoređivala sa podacima iz prethodnih perioda kao i sa projekcijama definisanim u studijama ekonomske opravdanosti. Uočeno je da je kod određenog broja koncesionara došlo do smanjenja obima proizvodnje u odnosu na planirane količine. Za ovaj pad u proizvodnji najčešće se navode razlozi kao što su nelojalna konkurencija, posebno nelegalna eksploatacija materijala iz vodotokova, nelegalni izvor snabdevanja, smanjena potražnja na tržištu ili neki drugi razlozi. Pored ovih faktora, neki koncesionari su se suočavali sa drugim problemima poput administrativnih prepreka i nedostatka adekvatne infrastrukture. Međutim, značajan broj koncesionara je uspio da održi nivo proizvodnje kao i u prethodnim godinama, a negdje su zabilježena povećanja proizvodnje. Ovu problematiku će biti potrebno nastaviti pratiti i analizirati u budućem periodu kako bi se dobio kvalitetan uvid u trendove proizvodnje i tržište mineralnih sirovina;
- Komisija sprovodi kontinuiranu i detaljnu analizu cijena proizvoda koje koncesiona preduzeća prodaju trećim licima ili koriste za svoje potrebe, kao i načina na koji se ove cijene odnose na obračun koncesione naknade. U okviru određenih koncesionih ugovora, ove cijene su utvrđene kao osnov za računanje naknade, što čini praćenje ovog segmenta izuzetno važnim. Analiza obuhvata upoređivanje aktuelnih cjenovnika sa onima iz prethodnog perioda kako bi se ustanovilo da li su se cijene uskladile sa uslovima tržišta i zakonom. Takođe, pažnja se posvećuje odobrenim popustima i rabatima koji su odobreni krajnjim kupcima, kao i drugim pogodnostima koje mogu uticati na konačne iznose naknada. Komisija takođe, provjerava da li su cijene proizvoda i odobrenja rabata u skladu sa tržišnim uslovima i obavezama iz koncesionog odnosa, kao i da li su bilo kakva odstupanja od prethodno utvrđenih cijena opravdana i dokumentovana. Cilj ove analize je ne samo da se utvrdi da li se obračun koncesione naknade sprovodi u skladu sa propisanim uslovima, već i da se otkriju eventualne nepravilnosti u procesu određivanja cijena i uticaja tih cijena na obračun naknade. Analizirani podaci se sistematski razmatraju kako bi se obezbjedila potpuna transparentnost u obračunu, ali i da bi se sprečile moguće zloupotrebe i nepravilnosti koje mogu dovesti do nepravednog obračuna naknada;
- Analiza radne snage u koncesionim preduzećima pokazala je da je broj zaposlenih u ovim preduzećima uglavnom stabilan u odnosu na prošlu godinu. Takođe, primećeno je da se tokom ljetnjih meseci, kada uslovi za proizvodnju postanu povoljniji, javlja povećana potražnja za radnom snagom. Povećanje broja zaposlenih u ovim mjesecima povezano je sa većim obimom proizvodnje i potrebom za većim brojem radnika, dok u periodu van sezone proizvodnje broj radnika opada. S druge strane, kod koncesionara koji obavljaju aktivnosti niskog intenziteta ili koji ne izvode značajnije radove, broj zaposlenih ostaje minimalan, a ova situacija se često ne mijenja. Ovi koncesionari se suočavaju sa problemima koji uključuju nedovoljnu proizvodnju, neefikasnost u poslovanju i poteškoće u realizaciji koncesionog ugovora. Smatramo da bi bilo važno pažljivo analizirati poslovni model ovih koncesionara i procijeniti na koji način oni mogu da poboljšaju svoje poslovanje i realizuju svoje ugovorne obaveze. To uključuje mogućnost pronalaženja strateških partnera, podršku za povećanje proizvodnih kapaciteta, kao i unapređenje efikasnosti radnih procesa;
- Rekultivacija je bila značajan aspekt izveštaja i u ovoj izveštajnoj godini. Nakon završetka eksploatacije mineralnih sirovina, obaveza koncesionara je da prostor na kojem je obavljana eksploatacija dovede u stanje koje je predviđeno projektom rekultivacije. Ukoliko uslovi na ležištu to dozvoljavaju, postoji mogućnost da se dio ležišta rekultiviše tokom ili odmah nakon završetka radova, u skladu sa projektom koji je ranije usvojen. Međutim, obilaskom ležišta na kojima se trenutno izvode ili su izvedeni radovi na eksploataciji nije se pokazao značajniji pomak u izvođenju radova na rekultivaciji. Najveći broj koncesionara nije uspio da stvori uslove za započinjanje ovih radova, ali većina planira da započne radove čim to budu

dozvoljavali uslovi. Neizvršavanje ove obaveze može da dovede do trajne degradacije zemljišta kao direktne posljedice eksploatacije mineralnih sirovina, što može imati ozbiljne i dugoročne posljedice po životnu sredinu, uključujući uništavanje plodnog sloja zemlje, kontaminaciju voda i promjene u lokalnom ekosistemu. Stoga je neophodno da se ovaj proces pažljivo prati i da se svi ukupni ekološki aspekti uzmu u obzir prilikom izrade i implementacije planova rekultivacije, kako bi se minimizirao njegov negativan uticaj. Rekultivacija ostaje veliki izazov koji zahtjeva pažljivo planiranje i realizaciju, uz napor da se minimizira negativan uticaj eksploatacije na životnu sredinu;

- Za poslovnu 2024. godinu, Komisija je zatražila sve relevantne finansijske podatke o poslovanju koncesionara, uključujući bilans stanja i bilans uspjeha. Ovi podaci su pažljivo analizirani s ciljem da se dobije što preciznija i potpunija slika o finansijskoj stabilnosti i poslovnoj performansi koncesionara. Nakon analize, izvučeni su konkretni zaključci za svakog koncesionara pojedinačno, kako bi se dobila realna i objektivna slika o trenutnom stanju njihovog poslovanja. Dobijeni podaci su zatim upoređeni sa rezultatima iz prethodnih poslovnih godina, što je omogućilo detaljnu procjenu trendova i kretanja u finansijskim pokazateljima. Pored toga, posebna pažnja je posvećena analizi stanja sa imovinom, zaduženjima, kao i ostalim bitnim elementima finansijskog zdravlja koncesionara. Ovim procesom, Komisija je nastojala da dobije jasnu i objektivnu procjenu o trenutnim finansijskim uslovima koncesionih preduzeća, kako bi mogla donijeti adekvatne odluke u daljem procesu monitoringa i upravljanja koncesijama.

3.6.4. PREGLED AKTUELNIH PROBLEMA KOJI SU PRISUTNI KOD REALIZACIJE UGOVORA O KONCESIJI

Koncesije u oblasti mineralnih resursa u Republici Srpskoj tokom proteklog perioda imale su značajan i pozitivan uticaj na ekonomski razvoj regiona. Ove koncesije su ne samo povećale investicione aktivnosti već su stvorile i dodatne izvore prihoda za državni budžet, prije svega kroz povećano prikupljanje poreskih prihoda i drugih javnih doprinosa. Istovremeno, ovaj sektor je pružio značajne mogućnosti za novo zapošljavanje, čime je smanjena nezaposlenost i podignut standard radne snage. Ostvareni prihodi od koncesione naknade takođe su doprinijeli stabilnosti javnih finansija i omogućili nove mogućnosti za podršku održivom razvoju.

Ipak, da bi ovaj pozitivan trend bio nastavljen i u budućnosti, od ključne je važnosti osigurati dalji razvoj i stabilnost koncesionih preduzeća. U tom kontekstu, jedan od glavnih zadataka je nastaviti sa kontinuiranim praćenjem rada koncesionara, kao i pravovremenim ukazivanjem na eventualne nedostatke u njihovom poslovanju, te ponuditi konstruktivna rješenja koja će olakšati njihovo prevazilaženje. Primjenom adekvatnih mjera podrške, treba omogućiti koncesionarima da lakše realizuju svoje poslovne aktivnosti u skladu sa zakonskim i ekološkim zahtjevima, ali i sa ciljem unapređenja efikasnosti njihovog rada.

U ovom izvještajnom periodu osvrnućemo se na neke aktuelne probleme, uočene tokom praćenja rada koncesionara, a koji se odnose na sljedeće:

- U nekim regijama Republike Srpske uočen je problem prekomjerne dodjele koncesija za istu vrstu mineralne sirovine, a to se prije svega odnosi na eksploataciju tehničkog građevinskog kamena. Problem je u tome što na tim područjima postoje kapaciteti za eksploataciju koji nisu u potpunosti iskorišćeni, a tržište ne može da apsorbuje sve količine ove mineralne sirovine. U budućnosti, ova pojava može dovesti do značajnih neusaglašenosti između stvarnih potreba tržišta i veličine kapaciteta koji su izgrađeni za eksploataciju i preradu. Stoga, Komisija smatra da je neophodno obavezno razmatrati sve nove inicijative za dodelu koncesija s obzirom na postojeću koncentraciju kapaciteta i potrebe tržišta. Takođe, predlažemo da se obustavi proces dodele koncesija na područjima koja već imaju prekomjerne kapacitete koji se ne koriste u punom obimu, kako bi se izbjegli problemi u budućoj eksploataciji;

- Na osnovu konsultacija sa koncesionim preduzećima, kao i analiza tržišta, uočava se da postoje brojni faktori koji otežavaju puno ostvarivanje potencijala koncesionara. Problemi kao što su ograničena veličina tržišta Republike Srpske i Bosne i Hercegovine, nelojalna konkurencija i nedostatak većih infrastrukturnih projekata koji bi podstakli rast proizvodnje, sve su to faktori koji ozbiljno utiču na realizaciju koncesija. Krajnji rezultat ovih problema jeste smanjeni obim proizvodnje i poteškoće u plasmanu proizvoda. Pored ovih ekonomskih problema, koncesionim preduzećima, posebno u građevinskoj industriji, takođe nedostaje moderna i efikasna oprema za eksploataciju i preradu mineralnih sirovina. Određeni koncesionari navode i da su izloženi značajnim poteškoćama u finansiranju svojih aktivnosti, što ih dodatno ograničava u razvoju.

Na dodatne poteškoće nailaze i u procesu izvoza na strano tržište, posebno kada je u pitanju voda za piće i flaširanje, što je uzrokovano slabo razvijenom infrastrukturom i propisima koji se ne uvijek adekvatno primjenjuju. Komisija preporučuje da se kroz buduće strategije i mjere podrži modernizacija opreme i infrastrukture, kao i da se razmotri podsticanje većih infrastrukturnih projekata koji bi mogli da stvore povoljnije uslove za razvoj koncesionara, naročito u sektoru građevinske industrije;

- Prema analizi podataka koje je Komisija prikupila u 2024. godini, utvrđeno je da napredak u realizaciji koncesija za korišćenje voda nije zadovoljavajući, uz prisustvo značajnih zastoja u nekim fazama projekata. Neki koncesionari koji su dobili dozvole za eksploataciju i flaširanje vode nastavljaju sa radom u veoma ograničenom obimu ili povremeno, što značajno usporava realizaciju ugovora. Još veći problem predstavljaju privredna društva koja su obustavila sve aktivnosti na realizaciji koncesija, iako su u početku uložila značajna sredstva u izgradnju infrastrukture. Glavni razlozi za ovakav zastoj su nedostatak obrtnih sredstava, nepovoljna konkurencija, kao i nekim slučajevima loša putna infrastruktura koja otežava pristup tržištima. U ovom kontekstu, mnogi koncesionari razmatraju mogućnost ulaska strateških partnera ili ustupanje koncesija novim koncesionarima. Komisija ističe da je neophodno sprovesti dublju analizu svih slučajeva neaktivnosti kako bi se utvrdili istinski razlozi za ovakvu situaciju, što će omogućiti donošenje mjera za podsticanje produktivnije realizacije koncesija. Komisija preporučuje da se u narednom periodu preduzme sistematska kontrola svih koncesija koje nisu u potpunosti realizovane u dogovorenim rokovima ili gdje se javljaju kašnjenja u određenim fazama realizacije. Ova kontrola ima za cilj da utvrdi razloge za zastoj i predloži konkretne mjere za ubrzanje procesa. Razviti proaktivniji i temeljniji pristup rješavanju ovih problema od ključne je važnosti, kako bi se stvorili bolji uslovi za nastavak ili ponovno pokretanje aktivnosti, čime će se omogućiti brža i održivija eksploatacija vodnih resursa u budućnosti;

- Prema propisima Zakona o koncesijama, vađenje materijala (pesak, šljunak, kamen) iz vodotoka je regulisano kao predmet koncesije, ali praksa pokazuje da se ova eksploatacija često ne vrši u skladu sa propisima koji zahtjevaju uređenje vodotoka i vodnog zemljišta. Umjesto da se koristi za zaštitu vodotoka, ova aktivnost često dovodi do njihove degradacije, čime se narušava prirodni ekosistem. Pored toga, postoji i pitanje da li se vađenje materijala vrši u skladu sa propisanim saglasnostima, ili je u pitanju nezakonita eksploatacija koja ostaje van kontrole. U susjednim zemljama, ova problematika je riješena putem koncesija, čime se kontroliše eksploatacija i spriječava nelegalna devastacija vodotoka. U Republici Srpskoj, međutim, ova oblast i dalje nije potpuno regulisana, iako se ovaj prirodni resurs intenzivno eksploatiše. Komisija preporučuje da se što prije započne proces dodjele koncesija za eksploataciju materijala iz vodotoka, uz intenzivnu kontrolu inspekcijskih organa kako bi se eliminisala nelegalna aktivnost i zaštitila životna sredina;

- I tokom 2024. godine, uočen je određeni broj koncesionara koji nisu preduzimali značajne korake u realizaciji svojih koncesija. U nekim slučajevima, koncesionari su imali minimalan broj zaposlenih, što je dovelo do sporog napredovanja projekata. Ovo stanje je postojalo već duže vrijeme, te se postavlja pitanje da li su ovi koncesionari stvarno zainteresovani za realizaciju svojih ugovora ili su samo formalno dobili koncesije. Komisija smatra da je neophodno da nadležni organi, prije svega inspekcijski, preduzmu odgovarajuće mjere, kako bi se utvrdilo da li je moguće nastaviti sa realizacijom ovih ugovora ili ako je potrebno da se preispitaju i eventualno raskinu. Takođe, potrebno je spriječiti prenošenje koncesionih prava sa subjekata koji ne ispunjavaju ugovorne obaveze na druge subjekte, čime bi se izbjegle zloupotrebe u ovom procesu;

- U periodu razvoja koncesionarstva u Republici Srpskoj, većina koncesionih ugovora predviđala je obračun koncesione naknade kao procenat od ukupnog prihoda ostvarenog u procesu obavljanja koncesione delatnosti. Međutim, tokom vremena pojavila se praksa u kojoj su koncesionari pokušavali da prikažu umanjene prihode, što je dovodilo do smanjenja obračunate koncesione naknade. Ovaj problem bio je naročito izražen kod koncesionara koji su eksploatisali mineralne sirovine za sopstvene potrebe, najviše u građevinskoj industriji. Uvođenje novog Pravilnika o koncesionim naknadama i garancijama 2018. godine bilo je značajan korak ka rješavanju ovog problema. Konkretno, novi sistem za ove vrste mineralne sirovine određuje koncesione naknade po jedinici mjere, čime se prelazi na obračun zasnovan na količini eksploatisanih sirovina, a ne na ukupnim prihodima. Ipak, imajući u vidu trend povećanja potrošačkih cijena u poslednjim godinama, Komisija smatra da bi bilo opravdano razmotriti izmjenu ovog Pravilnika, kako bi se povećala osnovica za obračun koncesione naknade. Predlog bi mogao biti da se uvede indeks koji će redovno usklađivati iznos koncesione naknade sa ekonomskim kretanjima, kao što su inflacija i rast potrošačkih cijena, čime će se povećati pravičnost i realnost obračuna. Pri tome, ovaj proces treba biti pažljivo planiran, s obzirom na postojeće ugovore i njihove obaveze;

- Iz izjava koncesionara i podataka sa terena, jasno je da i dalje postoji problem nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina, posebno tehničkog i arhitektonskog kamena, šljunka, pijeska iz vodotokova i drugih vrsta mineralnih sirovina kao što su kvarcni pijesak i glina. Ova nelegalna eksploatacija značajno ugrožava rad legalnih koncesionara, stvarajući nelojalnu konkurenciju. Ovaj fenomen ima dugoročne negativne posljedice na stabilnost tržišta, jer nelegalno iskopavanje i prodaja sirovina nije samo neetično, već često dovodi i do degradacije prirodnih resursa i ekosistema. Komisija smatra da je u narednom periodu neophodno značajno pojačati nadzor inspekcijskih organa na terenu. Ako se utvrdi da određena preduzeća eksploatišu mineralne sirovine bez odgovarajuće dokumentacije ili zaključenih koncesionih ugovora, potrebno je preduzeti adekvatne zakonske mjere, uključujući zabrane, kazne i drugo. Takođe, inspekcije bi trebalo da budu fokusirane i na rad koncesionara koji imaju dozvole, ali ne poštuju sve propise.

3.6.5. PREGLED AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI UGOVORA O KONCESIJI IZ OBLASTI MINERALNIH RESURSA

U Prilogu broj 4. Izveštaja o radu Komisije za 2024. godinu, dat je tabelarni pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti mineralnih resursa u 2024. godini.

3.6.6. PREGLED AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI UGOVORA O KONCESIJI IZ OBLASTI MINERALNIH RESURSA - VODA ZA PIĆE I FLAŠIRANJE

U Prilogu broj 5. Izveštaja o radu Komisije za 2024. godinu, dat je tabelarni pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti mineralnih resursa - voda za piće i flaširanje u 2024. godini.

3.6.7. ZAKLJUČCI

1. Problemi u realizaciji koncesija za eksploataciju i flaširanje vode: Analiza trenutne situacije i prijedlozi rješenja

U 2024. godini, u oblasti eksploatacije i flaširanja vode za piće, nije došlo do značajnih pozitivnih pomaka u realizaciji većine koncesija. Stanje u ovom sektoru je u velikoj mjeri ostalo nepromijenjeno u odnosu na prethodni period, sa značajnim zastojem u većem broju slučajeva. Analiza dostavljene dokumentacije i izveštaja, kao i izvršene provjere rada koncesionara, pokazuju da se najveći broj koncesionih ugovora ne realizuje kako je planirano. Ovaj problem je uočen i kod koncesionara koji su u nekim periodima imali aktivnu proizvodnju i koji su organizovali komercijalnu eksploataciju, ali su onda obustavili rad i ne realizuju koncesije u poslednjim godinama. Pored toga, drugi koncesionari ne pokazuju značajnije napore ka početku komercijalne eksploatacije, što traje već duži vremenski period. Ključni faktori koji su doveli do ovog stanja uključuju nekoliko ekonomskih, tržišnih i drugih prepreka, kao što su nelojalna konkurencija nastala zbog uvoza velikih količina vode, često po nižim cijenama i predstavlja značajan izazov za lokalne proizvođače. U zemljama kao što su Francuska i Španija, gde je industrija vode za piće takođe važna, slični izazovi su rješavani kroz stimulisanje lokalne proizvodnje i bolju regulaciju uvoza kako bi se podržali domaći proizvođači. Takođe, nedostatak obrtnih sredstava utiče na to da mnogi koncesionari ne uspevaju osigurati dovoljna sredstva za dalji razvoj, što otežava početak ili nastavak komercijalne proizvodnje. Ovaj problem je posebno izražen kod manjih kompanija koje nisu u mogućnosti da se prilagode tržišnim uslovima ili da obezbjede neophodnu infrastrukturu. Predimenzionisanost punionica predstavlja problem, jer u nekim slučajevima, punionice su izgrađene sa ambicioznim planovima koji nisu u skladu s realnim tržišnim potrebama. Otežan izvoz vode na međunarodna tržišta takođe predstavlja veliki izazov, kao i nedostatak adekvatne podrške od strane relevantnih institucija. U zemljama poput Nemačke i Austrije, gde je sektor za flaširanje vode dobro razvijen, lokalne vlasti aktivno sarađuju sa koncesionim preduzećima kako bi se pomoglo u savladavanju prepreka kao što su nedostatak obrtnih sredstava ili pristup tržištu.

Da bi se ovaj negativan trend zaustavio, potrebno je preduzeti konkretne aktivnosti od strane nadležnih institucija. Iskustva iz drugih zemalja mogu poslužiti kao korisna smjernica za rješavanje ovih problema. Važno je da se aktivnijim nadzorom i provjerom rada koncesionara na terenu utvrde razlozi za zastoje u realizaciji koncesija. Ovo podrazumeva stručnu procjenu izvodljivosti svakog projekta, kao i ponovnu procjenu potencijala za realizaciju. U nekim zemljama, vlast je uspostavila mehanizme za redovnu reviziju koncesija koji su pomogli u spriječavanju zastoja i održavanju konkurentnosti. Potrebno je razmisliti, na primer, da se aktivno subvencionišu manji i srednji preduzetnici u sektoru vode za piće kako bi se podstakla proizvodnja i plasiranje proizvoda na tržište.

Pored toga, lokalne vlasti u Republici Srpskoj mogu razmotriti formiranje fondova koji će pomoći u pokretanju novih fabrika ili obnovi starih objekata. Za rješavanje problema nelojalne konkurencije potrebno je usmjeriti pažnju na kreiranje pravednije konkurencije kroz regulaciju uvoza vode. Na primjer, u Francuskoj i Italiji su uvedeni strogim propisima o porezima na uvoz i subvencijama za domaće proizvođače vode, što je rezultiralo jačanjem konkurencije i većom ekonomskom održivošću. Zaključak svega bi bio da je u što kraćem roku, važno izvršiti sveobuhvatnu provjeru i nadzor rada koncesionih preduzeća kako bi se utvrdile realne mogućnosti za nastavak ili prekid neostvarenih koncesija. Ukoliko se utvrdi da ne postoji stvarna mogućnost za realizaciju nekog koncesionog projekta, neophodno je pristupiti raskidu ugovora kako bi se oslobodili resursi za nove projekte koji mogu imati bolji potencijal za razvoj. Pored toga, od suštinske je važnosti kontinuirana podrška koncesionim preduzećima kroz finansijsku, pravnu i logističku pomoć, kao i kontrola tržišne konkurencije kako bi se osiguralo da domaći proizvođači vode za piće mogu uspješno konkurisati na tržištu.

2. Rekultivacija degradiranog zemljišta: Ključna pitanja i potencijalna rešenja

Rekultivacija zemljišta koje je degradirano eksploatacijom mineralnih sirovina predstavlja jedan od najvažnijih aspekata zaštite životne sredine i održivog razvoja. Eksploatacija mineralnih sirovina neizbježno dovodi do značajnog uništavanja zemljišnih resursa, što ako se ne tretira na odgovarajući način, može imati dugoročne i ozbiljne posljedice. Proces rekultivacije omogućava vraćanje degradiranih područja u prvobitno stanje ili za drugu održivu upotrebu, kao što su poljoprivreda, šumarstvo ili rekreativne zone. Stoga, pravilno izvođenje ovih aktivnosti ne samo da spriječava dalje uništavanje životne sredine, već omogućava ponovnu upotrebu prirodnih resursa. Uprkos zakonskim obavezama, postoje određeni nedostaci u sprovođenju rekultivacije na terenu. U nekim slučajevima, gde su uslovi pogodni za rekultivaciju, ne postoji adekvatna aktivnost u ovom pravcu. Ova problematika mora da uzme u obzir i posljedice nelegalne eksploatacije na životnu sredinu. Ako se ovaj problem ne riješi na vreme, postoji rizik od dugoročnog uništavanja ekosistema i prirodnih resursa. Nedostatak redovnih i detaljnih inspekcija može dovesti do propusta u sprovođenju rekultivacije. U nekim slučajevima, koncesionari se suočavaju sa finansijskim poteškoćama, što ih dovodi u situaciju da izbjegavaju izvođenje rekultivacije, iako su po zakonu obavezni da to učine. U mnogim slučajevima, koncesionari i lokalne vlasti nemaju dovoljno znanja o važnosti rekultivacije i ne razumiju dugoročne posljedice neispunjavanja ovih obaveza. Na primjer, u nekim evropskim zemljama, gdje se dugoročno ozbiljno pristupa ekološkim pitanjima, edukacija o ovim problemima je integrisana u cjelokupni sistem koncesija. Komisija je mišljenja da postoji realan problem sa bankarskim garancijama za rekultivaciju. Prema važećoj regulativi, koncesionari su obavezni da obezbede bankarske garancije koje pokrivaju troškove rekultivacije. Garancija se utvrđuje kao 3% trostrukog iznosa prosječnog godišnjeg prihoda tokom poslednjih 10 (deset) godina koncesionog perioda, 12 (dvanaest) mjeseci prije isteka koncesionog perioda. Međutim, ako se eksploatacija završi prije isteka koncesije, bankarska garancija se ne obezbjeđuje, što omogućava koncesionarima da izbjegnu obaveze rekultivacije. Ovakav pristup predstavlja ozbiljan problem, jer dovodi do toga da neki koncesionari, koji prestanu sa radom prije isteka koncesije, ne izvrše rekultivaciju, ostavljajući zemljište degradiranim. Problem sa trenutnim modelom bankarske garancije mogao bi se riješiti tako što će se garancija definisati na način koji će osigurati sredstva za rekultivaciju čak i ako koncesionar prestane sa eksploatacijom prije završetka koncesije. Ovo bi moglo uključivati uplatu depozita koji bi bio vezan za obavezu izvršenja rekultivacije, bez obzira na trajanje koncesije. Sličan model primjenjuje se u nekim evropskim zemljama, gdje su sredstva za rekultivaciju garantovana i nakon što koncesionar završi radove.

Rekultivacija degradiranog zemljišta ostaje jedan od najozbiljnijih izazova za životnu sredinu u Republici Srpskoj i šire. Da bi se ova problematika uspješno riješila, potrebno je revidirati postojeći pravni okvir, osigurati adekvatnu inspekciju i pojačati edukaciju i svijest o važnosti ovog procesa. Iskustva drugih zemalja pokazuju da striktna kontrola, kao i efikasni mehanizmi za osiguranje izvršenja obaveza rekultivacije, mogu biti ključni za sprječavanje daljeg uništavanja životne sredine i osiguranje održive budućnosti za lokalne zajednice;

3. Koncesione naknade: Prijedlozi za poboljšanje i usklađivanje sa tržišnim uslovima

Koncesiona naknada je važan instrument za regulisanje koncesionog odnosa, a u praksi je najčešće bila ugovorena kao procenat od ukupnog prihoda ostvarenog obavljanjem koncesione delatnosti. Međutim, početkom realizacije većine koncesija, uočeno je da ovaj model može dovesti do manipulacija sa prihodima, gde koncesionari prikazuju smanjene prihode, što rezultuje umanjnjem obračunate koncesione naknade. Ova problematika je bila posebno izražena kod koncesionara koji su eksploatisanu mineralnu sirovinu koristili za sopstvene potrebe u građevinskoj industriji, a ne za prodaju na tržištu. Kao posljedica toga, gubici u prihodu od koncesije nisu bili pravedno odraženi u naknadama, čime je dovedeno u pitanje fer i pravedno učešće koncesionera u finansiranju javnih prihoda. U cilju rješavanja ovog problema, donijet je novi Pravilnik o koncesionim naknadama i garancijama 2018. godine, koji je promijenio način obračuna koncesione naknade za mineralne sirovine. Umjesto procenta na ukupan prihod, za određene mineralne sirovine naknada je sada određena po jedinici mjere – količini eksploatisane i otpremljene mineralne sirovine. Ova promjena se smatra pozitivnim korakom, jer je omogućila da se iznos koncesione naknade više ne određuje na osnovu prihoda koji može biti vještački umanjen, već na stvarnoj količini resursa koji je eksploatisan i stavljen na tržište. Iako je ovaj novi sistem donio značajna poboljšanja, posljednjih nekoliko godina, kao i u većini drugih ekonomija, došlo je do rasta gotovo svih potrošačkih cijena. Ovaj rast cijena ima značajan uticaj na ekonomsku situaciju, a samim tim i na efektivnost obračuna koncesione naknade. Komisija smatra da je potrebno ponovo razmotriti postojeći sistem i izvršiti usklađivanje sa aktuelnim ekonomskim uslovima. Veoma je važno da se iznosi koncesione naknade periodično usaglašavaju sa trenutnim kretanjem potrošačkih cijena, kako bi se osiguralo da naknade odražavaju realnu vrijednost mineralnih resursa i aktuelnu ekonomsku situaciju. Ovaj postupak može se uraditi putem uvođenja indeksa koji će biti baziran na inflaciji ili nekim drugim ekonomskim pokazateljima koji mogu adekvatno da prate trendove na tržištu. Na taj način, iznos koncesione naknade biće stalno prilagođavan, čime će se spriječiti da u dugoročnom periodu dođe do njenog „nepravednog“ umanjenja. Ovakav model se koristi u mnogim zemljama, gde se koncesione naknade revidiraju na godišnjem nivou u skladu sa kretanjem potrošačkih cijena i trendovima na tržištu. Kod novih koncesija, mišljenja smo da treba odmah ugovarati varijabilnu koncesionu naknadu, koja bi se periodično usaglašavala sa trenutnim ekonomskim uslovima. Ova vrsta dinamične naknade omogućila bi veću fleksibilnost u odnosu na promjenljive ekonomske i tržišne uslove, čime bi se izbjegli potencijalni problemi sa fiksnim naknadama koje nisu dovoljno osjetljive na inflaciju ili promjene na tržištu.

Uvođenje dinamičkih koncesionih naknada i njihova periodična prilagodba inflaciji i trendovima na tržištu će dovesti do pravednijeg sistema, koji će obezbjediti finansijske izvore za dalje investiranje u infrastrukturu i razvoj zemlje, ali i osigurati da se minimiziraju mogući manipulativni pokušaji od strane koncesionara. Stoga je važno da se u budućnosti aktivnije pristupi reviziji Pravilnika i da se u ugovore o koncesiji uključe mehanizmi koji će biti fleksibilniji i odgovorniji na ekonomske promjene.

3.7. AKTIVNOSTI KOMISIJE IZ OBLASTI TRGOVINE I TURIZMA

U oblasti trgovine i turizma, zaključno sa 31.12.2024. godine, aktivna su 4 (četiri) koncesiona ugovora.

Ministarstvo trgovine i turizma tokom izveštajne godine nije uputilo ni jedan zahtjev koji se odnosi na rješavanje predmeta iz oblasti trgovine i turizma. U sklopu redovnih aktivnosti Komisije za koncesije vršena je provjera realizacije važećih ugovora o koncesiji.

3.7.1. PREGLED AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI UGOVORA O KONCESIJI IZ OBLASTI TRGOVINE I TURIZMA

U Prilogu broj 6. Izveštaja o radu Komisije za 2024. godinu, dat je tabelarni pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti trgovine i turizma u 2024. godini.

3.8. AKTIVNOSTI KOMISIJE IZ OBLASTI SAOBRAĆAJA I VEZA

3.8.1. RJEŠENJA KOMISIJE

U toku 2024. godine, Ministarstvo saobraćaja i veza uputilo je 2 (dva) zahtjeva koji se odnose na rješavanje predmeta iz oblasti izgradnje, korišćenja i održavanja odmorišta „Lužani“ sa pratećim sadržajem i benzinskim pumpama na autoputu Banja Luka – Gradiška i izgradnju autoputa Banja Luka-Prijedor-Novi Grad (Prva faza Banja Luka Prijedor)u Republici Srpskoj.

Tokom 2024. godine, iz oblasti saobraćaja, Komisija je donijela i uputila Ministarstvu saobraćaja i veza:

- 1 (jedno) rješenje o davanju saglasnosti na prijedlog aneksa ugovora o koncesiji i
- 1 (jedno) rješenje o davanju saglasnosti na prijedlog ugovora o koncesiji.

U tabelama 23 i 24 dat je pregled rješenja o davanju saglasnosti na prijedlog ugovora i aneksa ugovora iz oblasti saobraćaja i veza.

Tabela 23 - Rješenja Komisije o davanju saglasnosti na prijedloge ugovora o koncesiji iz oblasti saobraćaja i veza u 2024. godini

R.b.	KONCESIONAR	PREDMET	LOKACIJA	DATUM ZAKLJUČENJA
1.	"SDHS-CSI BH" d.o.o. Banja Luka	Izgradnja autoputa Banja Luka-Prijedor-Novi Grad (Prva faza Banja Luka-Prijedor)	Banja Luka-Prijedor	24.10.2024.

Ukupno je doneseno 1 (jedno) rješenja o davanju saglasnosti na prijedlog ugovora o koncesiji iz oblasti saobraćaja i veza.

Tabela 24 - Rješenja Komisije o davanju saglasnosti na prijedloge aneksa ugovora o koncesiji iz oblasti saobraćaja i veza u 2024. godini

R.b.	PREDMET	LOKACIJA	STATUS	DATUM DONOŠENJA RJEŠENJA
1.	„SUPER PETROL“ d.o.o. Banja Luka	Izgradnja, korišćenje i održavanje odmarališta „LUŽANI“ sa pratećim sadržajem i benzinskim stanicama na autoputu Gradiška-Banja Luka	Saglasnost na prijedlog Aneksa 2. Ugovora o koncesiji	25.05.2024.

Ukupno je doneseno 1 (jedno) rješenja o davanju saglasnosti na prijedlog aneksa ugovora o koncesiji iz oblasti saobraćaja i veza.

3.8.2. PREGLED AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI UGOVORA O KONCESIJI IZ OBLASTI SAOBRAĆAJA I VEZA

U Prilogu broj 7. Izveštaja o radu Komisije za 2024. godinu, dat je tabelarni pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti saobraćaja i veza u 2024. godini.

3.9. AKTIVNOSTI KOMISIJE IZ OBLASTI KORIŠĆENJA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA I VODNIH DOBARA

3.9.1. RJEŠENJA KOMISIJE

U toku 2024. godine, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede uputilo je 10 (deset) zahtjeva, koji su se odnosili na rješavanje predmeta iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta i vodnih dobara u Republici Srpskoj.

U toku 2024. godine iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta i vodnih dobara, Komisija je donijela i uputila Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede:

- 2 (dva) rješenja o davanju saglasnosti na studiju ekonomske opravdanosti;
- 1 (jedno) rješenja o davanju saglasnosti na dokumentaciju za javno nadmetanje;
- 2 (dva) rješenja o davanju saglasnosti na promjenu vlasničke strukture koncesionara;
- 1 (jedno) rješenja o davanju saglasnosti na prijedlog ugovora o koncesiji i
- 2 (dva) rješenja o davanju saglasnosti na prijedlog aneksa ugovora o koncesiji.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Komisiji je dostavilo 1 (jedan) zaključen ugovor o koncesiji iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta i vodnog dobra u 2024. godini.

U tabelama 25, 26, 27, 28, 29 i 30 dat je pregled zaključenih ugovora, saglasnosti i rješenja Komisije u 2024. godini iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta i vodnog dobra:

Tabela 25 - Zaključeni ugovori o koncesiji iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta i vodnog dobra u 2024. godini

R.b.	KONCESIONAR	PREDMET	LOKACIJA	DATUM ZAKLJUČENJA
1.	"CSP" d.o.o. Dvorovi, Bijeljina	Korišćenje javnog vodnog dobra u svrhu upravljanja obnovljivim energetske resursima, proizvodnja biomase, u vodnom području rijeka Save i Drine na teritoriji grada Bijeljina	Vodno područje rijeka Save i Drine, Bijeljina	26.04.2024.
2.	„AGREKS“ d.o.o. Donji Žabar	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta u svojini Republike Srpske, na području opštine Šamac za obavljanje ratarsko-stočarske proizvodnje	Šamac	07.11.2024.

Ukupno su zaključena 2 (dva) ugovora o koncesiji iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta i vodnog dobra.

Tabela 26 - Pregled rješenja Komisije o davanju saglasnosti na studije ekonomske opravdanosti iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta i vodnog dobra u 2024. godini

R.b.	PREDMET	STATUS	LOKACIJA	DATUM DONOŠENJA RJEŠENJA
1.	Studija ekonomske opravdanosti za korišćenje poljoprivrednog zemljišta u svojini Republike Srpske, na području grada Bijeljina, "AGROMILK" d.o.o. Dvorovi, Bijeljina	Data prethodna saglasnost na studiju	Balatun, Dvorovi, Bijeljina	01.10.2024.
2.	Studija ekonomske opravdanosti za korišćenje poljoprivrednog zemljišta u svojini Republike Srpske, na području opštine Srbac, „MALJČIĆ“ d.o.o. Gradiška	Data prethodna saglasnost na studiju	Srbac	06.06.2024.

Ukupno su donesena 2 (dva) rješenja o davanju saglasnosti na studiju ekonomske opravdanosti iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta i vodnog dobra.

Tabela 27 - Rješenja Komisije o davanju saglasnosti na dokumentaciju za javno nadmetanje iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta i vodnog dobra u 2024. godini

R.b.	PREDMET	STATUS	LOKACIJA	DATUM DONOŠENJA RJEŠENJA
1.	Saglasnost na dokumentaciju za javno nadmetanje za dodjelu koncesije za korišćenje poljoprivrednog zemljišta u svojini Republike Srpske, na području opštine Šamac za obavljanje ratarsko-stočarske proizvodnje; Inicijativa privrednog društva „AGREKS“ d.o.o. Donji Žabar	Data saglasnost na dokumentaciju za javno nadmetanje	Šamac	18.04.2024.

Ukupno je doneseno 1 (jedno) rješenje o davanju saglasnosti na dokumentaciju za javno nadmetanje iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta i vodnog dobra u 2024. godini.

Tabela 28 - Rješenja Komisije o davanju prethodne saglasnosti na promjenu vlasničke strukture ili ustupanje Ugovora o koncesiji iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta i vodnog dobra u 2024. godini

R.b.	KONCESIONAR	STATUS	LOKACIJA	DATUM DONOŠENJA RJEŠENJA
1.	"AGROFIN" d.o.o. Trebinje	Data saglasnost na promjenu vlasničke strukture	Trebinje	10.09.2024.
2.	"AGRO VOĆE" d.o.o. Laktaši	Data saglasnost na ustupanje ugovora o koncesiji na privredno društvo „AGRO DESTIL“ d.o.o. Laktaši	Laktaši	08.10.2024.

Ukupno su donesena 2 (dva) rješenja o davanju saglasnosti na promjenu vlasničke strukture i ustupanje ugovora o koncesiji iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta i vodnog dobra u 2024. godini.

Tabela 29 - Rješenja Komisije o davanju saglasnosti na prijedlog ugovora o koncesiji iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta u 2024. godini

R.b.	PREDMET	PREDMET	STATUS	DATUM DONOŠENJA RJEŠENJA
1.	„AGREKS“ d.o.o. Donji Žabar	korišćenje poljoprivrednog zemljišta u svojini Republike Srpske za obavljanje ratarsko- stočarske proizvodnje na području opštine Šamac	Data saglasnost na prijedlog ugovora	10.09.2024.

Ukupno je doneseno 1 (jedno) rješenje o davanju saglasnosti na prijedlog ugovora o koncesiji iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta u 2024. godini.

Tabela 30 - Rješenja Komisije o davanju saglasnosti na prijedlog aneksa ugovora o koncesiji iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta i vodnog dobra u 2024. godini

R.b.	KONCESIONAR	PREDMET	STATUS	DATUM DONOŠENJA RJEŠENJA
1.	"VITA-LAND" d.o.o Gradiška	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta u svojini Republike Srpske, na području opštine Kozarska Dubica, radi ostvarivanja prava obavljanja ratarsko-stočarske proizvodnje	Data saglasnost na prijedlog aneksa 3. Ugovora	18.04.2024.
2.	"M GROUP" d.o.o. Bijeljina	Korišćenje poljoprivrednog zemljišta u svojini Republike Srpske, na području grada Bijeljina, radi ostvarivanja prava obavljanja ratarsko- stočarske proizvodnje	Data saglasnost na prijedlog aneksa 2. Ugovora	21.05.2024.

Ukupno su donesena 2 (dva) rješenja o davanju saglasnosti na prijedlog aneksa ugovora o koncesiji iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta i vodnog dobra.

3.9.2. PROVJERA RADA KONCESIONARA

Komisija, u kontrolisanim privrednim društvima u 2024. godini, nije konstatovala slučaj izdavanja zemljišta u zakup trećim licima. Kontrolisani nosioci koncesionih ugovora su takođe naveli da poštuju mjere zaštite na radu i provode sve mjere u cilju zaštite životne sredine. Takođe, je uočeno da se izvjestan broj koncesionara iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta suočava sa konstantnim problemima, kao što su:

- dio parcela poljoprivrednog zemljišta vodi se u Javnim registrima Republike Hrvatske, koncesionari ih koriste, ali ne mogu za iste ostvariti podsticajna sredstva (slučaj koncesionara iz Kozarske Dubice);
- neusaglašenost parcela u javnim registrima sa faktičkim stanjem na terenu (u obuhvatu koncesionih površina često se nalaze šume, sportski tereni, izgrađeno zemljište i drugo);
- Određeni broj koncesionara nije u mogućnosti da svake godine osigurava usjeve od redovnih vrsta rizika za tu oblast zbog visokih cijena polisa od strane osiguravajućih kuća;
- U pojedinim slučajevima, gdje se poljoprivredno zemljište koristi za obavljanje voćarske proizvodnje, konstatovani su slučajevi obolijevanja stabala, te nemogućnost realizacije koncesionih ugovora iz objektivnih razloga;
- Administrativne barijere, koje su dovele do situacija u kojima koncesionar, iako je podnio zahtjev za produženje koncesionog ugovora u skladu sa Zakonom, te proveo odgovarajuću proceduru, nije uspio ostvariti pravo na produženje koncesionog perioda i zaključiti Aneks ugovora;
- Određeni broj nosioca koncesionih ugovora nije uspio upisati ugovor o koncesiji u javne evidencije jer ih je lokalni nivo Uprave za imovinsko-pravne poslove na kojoj se obavlja

koncesiona djelatnost, obavijestio da isto nije u njihovoj nadležnosti, iako je isto određeno i definisano ugovorima o koncesiji.

Koncesiona naknada iz oblasti poljoprivrednog zemljišta i javnog vodnog dobra definisana je Zakonom o koncesijama i važećim Pravilnikom o kriterijumima za određivanje visine koncesione naknade i visine bankarske garancije za korišćenje poljoprivrednog zemljišta i javnog vodnog dobra („Službeni glasnik Republike Srpske br. 101/14). Koncesiona naknada predstavlja novčani ekvivalent za korišćenje koncesionog dobra i obavezan je elemenat ugovora o koncesiji. Zakonom o koncesijama, definisano je da je svaki koncesioni ugovor, koji ne sadrži odredbu o plaćanju koncesione naknade, ništavan. Koncesiona naknada iz ove oblasti se sastoji od jednokratne koncesione naknade za ustupljeno pravo, koja se plaća prilikom zaključenja ugovora, ali i koncesione naknade za korišćenje predmeta koncesije. Prilikom definisanja ovih naknada, resorno ministarstvo koristi određene pokazatelje i to:

- Površina poljoprivrednog zemljišta (ha);
- Lokalitet poljoprivrednog zemljišta (jedinica lokalne samouprave);
- Vrsta poljoprivredne proizvodnje i
- Dužina koncesionog perioda.

Prema dobijenim informacijama, Komisija konstatuje da koncesionari dostavljaju izveštaje o realizaciji koncesionih ugovora resornom ministarstvu, ali da bi trebali po zahtjevu Komisije dostaviti godišnji izveštaj o realizaciji koncesionog posla za traženi izveštajni period.

3.9.3. PREGLED AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI UGOVORA O KONCESIJI IZ OBLASTI KORIŠĆENJA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

U Prilogu broj 8. Izveštaja Komisije, sačinjen je tabelarni pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta u 2024. godini.

3.9.4. PREGLED AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI UGOVORA O KONCESIJI IZ OBLASTI KORIŠĆENJA JAVNOG VODNOG DOBRA

U Prilogu broj 9. Izveštaja dat je pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti korišćenja javnog vodnog dobra u 2024. godini.

3.9.5. ZAKLJUČCI

1. Ugovorne strane moraju voditi računa da predmet koncesije bude podoban za korišćenje, tačnije, da na istom ne postoje imovinsko-pravni odnosi za koje se pretpostavlja da neće moći biti riješeni te da je isto pogodno za poljoprivrednu proizvodnju.
2. Oko aktivnosti, navedenih u poglavlju 3.9.2., Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede bi trebalo aktivnije sarađivati sa Republičkom upravom za geodetske i imovinsko-pravne poslove Republike Srpske, kao i Republičkim javnim pravobranilaštvom, a sve u cilju uspostave jedinstvene evidencije o nepokretnostima i ubrzanom rješavanju imovinsko-pravnih sporova.
3. Komisija je mišljenja da se koncesije na poljoprivrednom zemljištu, ubuduće mogu dodjeljivati samo na nepokretnostima za koje su podaci u javnim evidencijama ažurni i pouzdani, a imovinsko-pravni odnosi riješeni, a o čemu je i Vlada Republike Srpske ranije donijela Zaključak;

4. Način obračuna i kriterijumi za određivanje visine koncesione naknade za korišćenje poljoprivrednog zemljišta, vrši se u skladu sa Zakonom o koncesijama i Pravilnikom o kriterijumima za određivanje visine koncesione naknade i visine bankarske garancije za korišćenje poljoprivrednog zemljišta i javnog vodnog dobra („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 101/14), te je u skladu sa navedenim različit način obračuna koncesione naknade za korisnike poljoprivrednog resursa.
5. Komisija je konstatovala da je prethodnom periodu, veliki broj koncesionara bio pogođen negativnim efektima visokih cijena usljed nestabilnosti na tržištu repromaterijala.
6. Komisija je mišljenja da je sistem praćenja naplate putem softvera Poreske uprave Republike Srpske, ali i blokade u slučaju neizmirenja pristiglih obaveza u mnogome doprinjeo ažurnosti plaćanja koncesione naknade od strane koncesionara.

3.10. AKTIVNOSTI KOMISIJE IZ OBLASTI SPORTA

U oblasti sporta, zaključno sa 31.12.2024. godine, aktivan je 1 (jedan) koncesioni ugovor.

Ministarstvo porodice, omladine i sporta tokom izveštajne godine nije uputilo ni jedan zahtjev koji se odnosi na rješavanje predmeta iz oblasti sporta. U sklopu redovnih aktivnosti Komisije za koncesije vršena je provjera realizacije važećeg ugovora o koncesiji.

3.10.1. PREGLED AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI UGOVORA O KONCESIJI IZ OBLASTI SPORTA

U Prilogu broj 10. Izveštaja o radu Komisije za 2024. godinu, dat je tabelarni pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti sporta u 2024. godini.

4. KONCESIONA NAKNADA

Koncesiona naknada je naknada koju plaća koncesionar u skladu sa odredbama Zakona o koncesijama i ugovorom o koncesiji. Koncesiona naknada je u skladu sa članom 29. Zakona o koncesijama, obavezan element ugovora.

Koncesiona naknada je novčanog karaktera i sastoji se od:

- koncesione naknade za ustupljeno pravo, koja se plaća jednokratno po zaključenju ugovora o koncesiji,
- koncesione naknade za korišćenje predmeta koncesije.

Koncesiona naknada se, zavisno od predmeta koncesije, izražava procentualno u odnosu na godišnji prihod ostvaren obavljanjem koncesione djelatnosti ili po jedinici mjere.

Zakonom o koncesijama, zadužena su ministarstva za predmetne koncesije za izradu Pravilnika o kriterijumima za određivanje visine koncesione naknade i visine garancija, kao i o načinu raspodjele koncesione naknade za korišćenje, ukoliko se koncesiona djelatnost obavlja na teritoriji više jedinica lokalne samouprave.

Pojedinačnim pravilnicima definisane su koncesione naknade i garancije u oblasti:

- elektroenergetike, energenata, rudarstva, geologije,
- trgovine, turizma i ugostiteljstva,
- saobraćaja i veza,
- poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede,
- komunalnih djelatnosti, upravljanja otpadom i obavljanjem djelatnosti u zaštićenim područjima,
- sporta.

Navedenim pravilnicima su definisani, odnosno propisani kriterijumi za određivanje visine koncesione naknade za predmete koncesija, visina koncesione naknade, vrste i visina garancija kao i kriterijumi za određivanje visine garancija kao sredstva obezbjeđenja u postupku dodjele koncesije i izvršenja ugovornih obaveza.

Koncesiona naknada za ustupljeno pravo prihod je budžeta Republike, odnosno budžeta jedinice lokalne samouprave, u zavisnosti od nadležnosti za dodjelu koncesije.

Koncesiona naknada za korišćenje predmeta koncesije, a koju dodjeljuje Vlada, dijeli se između budžeta Republike i budžeta jedinice lokalne samouprave na čijoj se teritoriji obavlja koncesiona djelatnost u srazmjeri:

- 30:70 za razvijene jedinice lokalne samouprave,
- 30:70 za srednje razvijene jedinice lokalne samouprave,
- 20:80 za nerazvijene jedinice lokalne samouprave i
- 10:90 za izrazito nerazvijene jedinice lokalne samouprave.

Elektroenergetski objekti, u skladu sa Zakonom o koncesijama, obavezni su da obavještavaju lokalne samouprave o izvršenoj uplati koncesione naknade za korišćenje u budžet Republike. Sredstva od koncesione naknade, koja se direktno ili indirektno doznaju u budžete lokalnih zajednica, mogu se isključivo koristiti u skladu sa instrukcijama navedenim Zakonom o koncesijama.

U skladu sa članom 62. Zakona o koncesijama, kontrolu obračuna i plaćanja koncesione naknade utvrđene ugovorom o koncesiji vrši Poreska uprava Republike Srpske, u skladu sa odredbama zakona kojima se uređuje poreski postupak. Takođe, istim članom je definisano da nadležni organ kontinuirano prati rad koncesionara u pogledu izvršavanja njegovih obaveza iz ugovora o koncesiji.

Istim Zakonom, odredbom člana 53., propisana je nadležnost Komisije u smislu provjere cjelokupnog rada koncesionara, a u skladu sa zaključenim ugovorom o koncesiji.

Poreska uprava Republike Srpske je Komisiji dostavila podatke o uplatama koncesione naknade za period 01.01-31.12.2024. godine, a kako je to predviđeno zaključenim Protokolom o saradnji u oblasti razmjene podataka broj: 05.01/052-5024/19 od 04.06.2019. godine. Na osnovu prikupljenih, objedinjenih, sistematizovanih i analiziranih naprijed dobijenih podataka, kao i izvještajnih podataka pribavljenim od Koncesionara prilikom izvršenih provjera rada, Komisija konstatuje, da je ukupan iznos koncesione naknade, uplaćen u budžet Republike Srpske u 2024. godini, iznosio 50.652.813 KM (pedeset miliona šestotina pedest dvije hiljade osamstotina trinaest konvertibilnih maraka).

Navedena uplata koncesione naknade za period 01.01-31.12.2024. godine, u odnosu na period 01.01.-31.12.2023. godine je manja za iznos od 14.401.412 KM (četnaest miliona četirstotine jeda četirstotine dvanaest konvertibilne marake).

Prema klasifikaciji vrste prihoda budžeta Republike Srpske, uplate koncesione naknade se vode i knjiže na sledeće vrste prihoda:

VP 722492	Koncesiona naknada za korišćenje elektroenergetskih objekata (vrsta prihoda na koju se knjiže uplate koncesione naknade iz oblasti energetike - termoelektrane, hidroelektrane, male hidroelektrane, solarne elektrane, vjetroelektrane i dr.);
VP 721112	Prihodi od davanja prava na eksploataciju prirodnih resursa (vrsta prihoda na koju se knjiže uplate po osnovu jednokratne koncesione naknade);

- VP 722424** Koncesiona naknada za korišćenje mineralnih sirovina (vrsta prihoda na koju se knjiže uplate koncesione naknade po osnovu istraživanja i eksploatacije mineralnih resursa);
- VP 722491** Koncesiona naknada za korišćenje prirodnih i drugih dobara od opšteg interesa (vrsta prihoda na koju se knjiže uplate koncesione naknade iz oblasti poljoprivrede, sportskog ribolova, saobraćaja i veza i ostale koncesione naknade koje nisu navedene u drugim prikazanim i pojašnjenim vrstama prihoda) i
- VP 722468** Naknada za korišćenje prirodnih resursa u svrhu proizvodnje električne energije (vrsta prihoda na koju se knjiži uplata koncesione naknade po osnovu proizvodnje električne energije od strane malih hidroelektrana u radu).

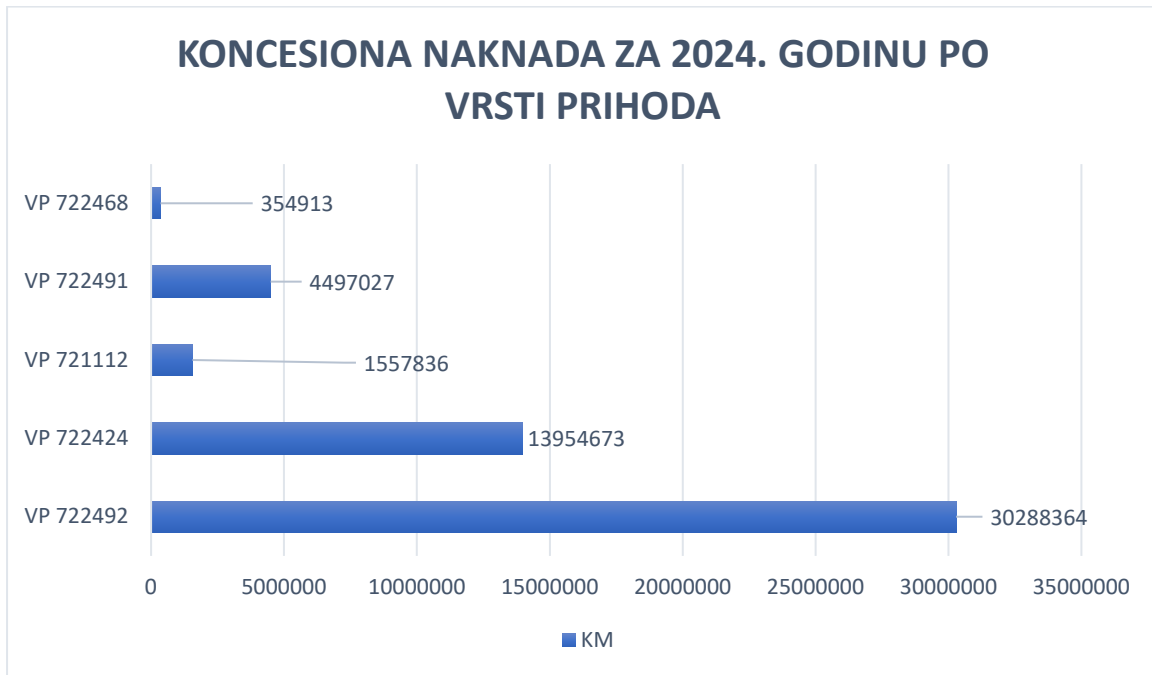
Uplata ukupne koncesione naknade po vrsti prihoda u Budžet Republike Srpske za period 01.01.- 31.12.2024. godina prikazan je u sljedećoj tabeli:

Tabela 31

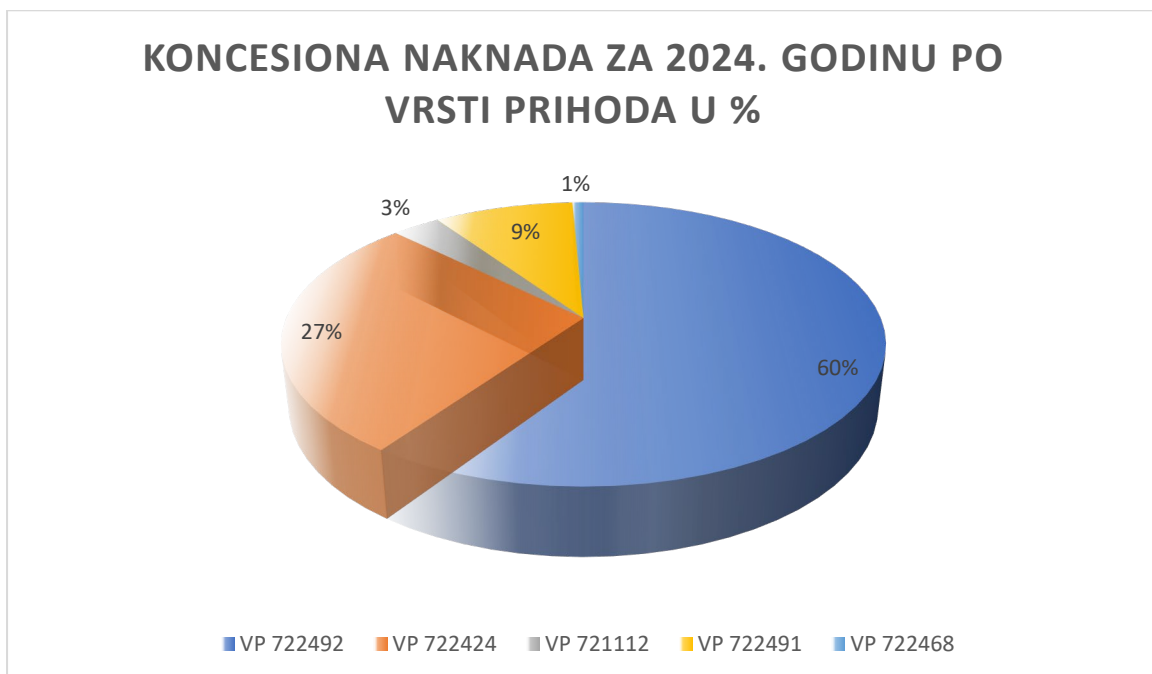
Vrsta prihoda	Koncesiona naknada		Povećanje/smanjenje
	2023.	2024.	%
	01.01. - 31.12.	01.01. - 31.12.	
VP 722492	35.044.593 KM	30.288.364 KM	-14,00
VP 722424	13.090.155 KM	13.954.673 KM	7,00
VP 721112	12.767.179 KM	1.557.836 KM	-88,00
VP 722491	3.771.139 KM	4.497.027 KM	19,00
VP 722468	381.159 KM	354.913 KM	-7,00
UKUPNO:	65.054.225 KM	50.652.813 KM	-22,00

Udio pojedinačnih uplata po vrstama prihoda tj. njihovo učešće u ukupnom iznosu uplaćene koncesione naknade za period 01.01.2024. - 31.12.2024. godina prikazan je i na slikama 5 i 6.

Slika 5 - Naplaćena koncesiona naknada za period 01.01.2024. - 31.12.2024. godine po vrstama prihoda

Slika 6 - Naplaćena koncesiona naknada za period 01.01.2024. - 31.12.2024. godine po vrstama prihoda u procentu

Uporedni grafikon naplaćene koncesione naknade u poslednje 4 (četiri) godine (u konvertibilnim markama) prikazan je na slici 7.

Slika 7 – Naplaćene koncesione naknade u poslednje 4 (četiri) godine

Iz naprijed dobijenih podataka, vidljivo je, da je na skoro svim vrstama prihoda zabilježeno značajno smanjenje uplate po osnovu koncesione naknade u budžet Republike za period 01.01.-31.12.2024. godine.

Povećanje uplata u odnosu na isti period prošle godine, evidentiran je na vrstama prihoda 722424, 722491, odnosno u oblastima mineralnih resursa i poljoprivrede. Smanjenje uplata, u odnosu na isti period prošle godine, evidentirano je na vrsti prihoda 722492 – elektroenergetika, 722468 i 721112 – jednokratne koncesione nekande.

Obrazloženje

- Povećanje na vrsti prihoda 722424 u odnosu na isti period prošle godine, a koji se odnosi na korištenje mineralnih resursa, evidentirano je u iznosu od 864.518 KM. Razlog tome su: povećan broj koncesionara koji su ušli u komercijalni rad čime je otpočela obaveza plaćanja koncesione naknade za korišćenje, veći broj provjera rada koncesionara na koncesionim lokalitetima od strane predstavnika Komisije, dodatno uređenje ove oblasti zakonskim izmjenama, te povećan broj izvršenih provjera od strane rudarske i geološke inspekcije u skladu sa njihovim nadležnostima.

- Smanjenje na vrsti prihoda 722112 u odnosu na isti period prošle godine, a koji se odnosi na korištenje prava na eksploataciju prirodnih resursa (vrsta prihoda na koju se knjiže uplate po osnovu jednokratne koncesione naknade), evidentirano je u iznosu od 1.557.836 KM, a što je za 11.209.343 KM manje u odnosu na isti period prošle godine. Analizom dostavljenih zaključenih koncesionih ugovora u 2024. godini od strane resornih ministarstava, utvrđeno je da je do smanjenja ukupno uplaćene koncesione naknade na ovoj vrsti prihoda, došlo u zbog manjeg broja zaključanih ugovora iz svih oblasti, njih 16.
- Povećanje na vrsti prihoda 722491 u odnosu na isti period prošle godine, a koji se odnosi na korištenje prirodnih i drugih dobara od opšteg interesa (poljoprivrede, sportskog ribolova, saobraćaja i veza i dr.), evidentirano je u iznosu od 725.888 KM. Samatramo da je kao i u prethodnom slučaju, većim brojem provjera rada koncesionara od strane predstavnika Komisije, redovnim praćenjem rada Koncesionara od strane resornog ministarstva, sistemom praćenja naplate putem softvera Poreske uprave Republike Srpske, ali i blokade u slučaju neizmirenja pristiglih obaveza, u mnogome doprinjelo ažurnosti plaćanja koncesione naknade.
- Smanjenje je evidentirano na vrsti prihoda 722468 u odnosu na isti period prošle godine za iznos od 26.247 KM, a koji se odnosi na korištenje koncesione naknade po osnovu proizvodnje električne energije od strane malih hidroelektrana u radu.
- Smanjenje uplata u odnosu na isti period prošle godine evidentiran je i na vrsti prihoda 722492 u iznosu od 4.756.229 KM. Hidrološka situacija je u izvještajnoj godini bila izuzetno loša, kako kod nas, tako i u regionu, veliki broj energetskih objekata nije ispunio svoje planove proizvodnje energije u izvještajnoj godini niti je bilo prostora za proizvodnju i prodaju eventualnih viškova na tržištu električne energije. Kada je u pitanju rad termoelektrana koje su u komercijalnom radu, u izvještajnoj godini, uplaćen je iznos od 14.792.238 KM na ime koncesione naknade, a što je za 3.612.356 KM manje u odnosu na isti period prošle godine.

5. BUDŽET

5.1. FINANSIJSKI PRIHODI, RASHODI I IZDACI KOMISIJE ZA KONCESIJI

Odredbom člana 56. Zakona o koncesijama, regulisan je način finansiranja rada Komisije. Sredstva se planiraju i obezbjeđuju u budžetu Republike Srpske.

Budžetom Republike Srpske za 2024. godinu, Komisiji su planirana sredstva u iznosu od 1.000.000 KM u okviru organizacionog koda Generalnog sekretarijata Vlade Republike Srpske (0405001) na poziciji 482100 - transfer Komisiji („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 112/23).

Prezentacija i sastavljanje finansijskih izvještaja propisano je članom 60. Zakona o koncesijama (Službeni glasnik Republike Srpske, broj: 59/13; 16/18; 70/20 i 111/21)-forma, rokovi i način, članovima 57, 58. i 59. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika prihoda budžeta Republike, opština, gradova i fondova („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 15/17 i 17/22), Pravilnikom o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 115/17 i 118/18).

Godišnji finansijski izvještaj sastavljen je na propisanim obrascima i dostavljen Ministarstvu finansija u zakonskom roku:

- Obrazac 3b – Pregled prihoda, primitaka, rashoda i izdataka za nefinansijsku imovinu iskazanih van GKT na računovodstvenim fondovima od 01 do 05;
- Obrazac 4b – Funkcionalna klasifikacija rashoda i neto izdataka za nefinansijsku imovinu iskazanih van GKT;
- Obrazac 5b – Pregled imovine, obaveza i izvora iskazanih van GKT;
- Obrazac 6 – Pregled novčanih tokova;
- Obrazac 7 – Izvještaj o broju i strukturi zaposlenih i
- Note – Napomene uz finansijske izvještaje.

Izjava rukovodstva

Finansijski izvještaji sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 94/15 i 78/20), Pravilnikom o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 98/16, 115/17 i 118/18), Pravilnikom o finansijskom izvještavanju za korisnike prihoda budžeta Republike, opština, gradova i fondova („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 16/11 i 126/11), Pravilnikom o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 115/17 i 118/18), Pravilnikom o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 15/17 i 17/22), Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor i odredbama Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske. Pored naprijed navedenih propisa, primjenjivani su i propisi iz oblasti poreske regulative i internih akata koja regulišu određene oblasti.

5.1.1. STALNA SREDSTVA KOMISIJE

Stalna sredstva Komisije knjigovodstveno su evidentirana (K-to 011) na osnovu odredbi Pravilnika o računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. Obračun amortizacije izvršen je u skladu sa Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 110/16). Knjiženje se vrši po nabavnoj vrijednosti, a obračunski otpis primjenom linearne metode po godišnjim stopama:

Kancelarijski namještaj	10,0
Kompjuterska oprema.....	25,0
Oprema za prenos podataka i glasa.....	10,0
Motorna vozila.....	14,3
Kopir aparati.....	14,3
Ugrađena oprema	16,5
Telefonska oprema.....	11,0
Radio i tv oprema	20,0
Oprema za grijanje	12,5
Oprema za ventilaciju	12,5
Računarski programi-licence.....	25,0
Ostala nepomenuta oprema.....	20,0

Amortizacija za 2024. godinu iznosi 25.314 KM. Nabavna vrijednost stalnih sredstava (postrojenja i oprema - K-to 0112) na dan 31.12.2024. godine iznosi 282.382 KM, ispravka vrijednosti 167.745 KM i sadašnja (neotpisana vrijednost 114.637 KM).

Izvršen je sveobuhvatan popis imovine i obaveza na dan 31.12.2024. godine, te je zatečeno stvarno stanje imovine usaglašeno sa knjigovodstvenim stanjem.

Popis je obavila komisija imenovana rješenjem Predsjednika. Po istom, komisija za popis je sačinila izveštaj 01-35/25 koji je Komisija za koncesije prihvatila (Odluka 01-74/24).

Ulaganja, tj. izdaci po osnovu tekućeg održavanja, priznaju se kao rashodi perioda u kome i nastanu (obračunski osnov).

Inventar se otpisuje 100% na teret troškova odmah po stavljanju u upotrebu.

Potraživanja se priznaju po nominalnoj vrijednosti, eventualno uvećanoj za kamate obračunate u skladu sa odredbama ugovora, Zakona ili Odlukom predsjednika Komisije. Na dan bilansiranja vrši se procjena rizika nenaplativosti pojedinačnih potraživanja.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja na dan 31.12.2024. godine iznose 336.253 KM.

Čine ju:

- Gotovina iskazana na bankovnom računu;
- Potraživanja od budžeta Republike Srpske po osnovu transfera unutar istih nivoa vlasti, a odnosi se na tranše iz 2024. koje će biti doznačene u prvom tromjesečju 2025. godine.

U 2024. godini iskazane su obaveze i razgraničenja u iznosu od 103.899 KM. Njihovu strukturu čine:

- Obaveze za lična primanja u iznosu od 57.780 KM;
- Obaveze za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada, otpremnina i jednokratnih pomoći u iznosu od 1.113 KM,
- Obaveze iz poslovanja u zemlji u iznosu od 45.005 KM a odnose se na neplaćene režijske troškove po računima za decembar 2024. godine u iznosu 6.366 KM i obaveze po osnovu finansijskog lizinga koji dopijeva u 2025. godini u iznosu 38.639 KM.

Komisija je u 2024. godini imala više prihoda u odnosu na ostvarene rashode i na taj način ostvarila pozitivan finansijski rezultat tekuće godine u iznosu od 87.669 KM.

5.1.2. PRIHODI

Prihodi Komisije ostvareni su u iznosu od 1.000.504 KM i to:

- iz Budžeta Republike Srpske za 2024. godinu (K-to 788) 1.000.000 KM u okviru organizacionog koda Generalnog sekretarijata Republike Srpske. („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 112/23);
- Na kontu 7291 iskazan je iznos od 590 KM a odnosi se na prihod ostvaren po osnovu naplate štete od osiguravajućeg društva;

Prihodi se priznaju po modifikovanoj obračunskoj osnovi u računovodstvenom obračunskom periodu u kojem su mjerljivi i/ili raspoloživi (naplaćeni i ukalkulisani prihod).

5.1.3. RASHODI

Rashodi u finansijskim izveštajima evidentirani su na obračunskoj osnovi (načelo nastanka događaja), u periodu u kome je obaveza za plaćanje i nastala bez obzira da li je i izvršeno plaćanje, kao i amortizacija koja tereti rashode obračunskog karaktera.

U izveštajnom periodu tekući rashodi (K-to 41) ostvareni su u ukupnom iznosu od 912.835 KM, po strukturi iznose:

TEKUĆI RASHODI (K-to 41)

<i>Rashodi za bruto plate zaposlenih (K-to 4111)</i>	704.800,85 KM
<i>Rashodi za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih (K-to 4112)</i>	37.510,16 KM
<i>Rashodi po osnovu utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga (K-to 4122)</i>	14.480,84 KM
<i>Rashodi za režijski materijal (K-to 4123)</i>	20.498,25 KM
<i>Rashodi za tekuće održavanje sredstava (K-to 4125)</i>	6.761,98 KM
<i>Rashodi po osnovu službenih putovanja i smještaja (K-to 4126)</i>	12.695,33 KM
<i>Rashodi po osnovu utroška goriva (K-to 41263)</i>	8.052,28 KM
<i>Rashodi za platni promet (K-to 4127)</i>	1.636,80 KM
<i>Rashodi za osiguranje (K-to 4127)</i>	4.313,92 KM
<i>Rashodi za računarske programe, knjige (K-to 4127)</i>	40,95 KM
<i>Rashodi za pravne usluge (K-to 4127)</i>	4.176,89 KM
<i>Rashodi za održavanje računara, servera (K-to 4127)</i>	11.120,00 KM
<i>Rashodi PDV na stručne usluge (4127)</i>	1.248,61 KM
<i>Rashodi za stručne usluge (K-to 4127)</i>	22.903,44 KM
<i>Rashodi po osnovu doprinosa koji terete troš. (K-to 4129)</i>	1.248,55 KM
<i>Rashodi po osnovu seminara, savjetovanja i sl. (K-to 41292)</i>	5.443,11 KM
<i>Rashodi za ostali materijal, manifestacije (K-to 41299)</i>	7.041,27 KM
<i>Rashodi po osnovu kamata na zajmove (K-to 41334)</i>	3.951,06 KM
<i>Ostali nepomenuti rashodi (K-to 412999)</i>	15.893,71 KM

Obračunski rashodi

29.017 KM

- Rashodi po osnovu amortizacije (K-to 4712) 25.314 KM
- Rashodi po osnovu nabavke sitnog inv. i auto guma (K-to 47116) 3.685 KM
- Rashodi po osnovu otpisa i rashodovanja imovine 18 KM

Neizmirene obaveze prema dobavljačima (K-to 2231) iznose 6.366 KM, nastale po osnovu korišćenja roba i usluga, koje su međusobno usaglašene i plaćene u narednom periodu. Obaveze po osnovu ugovora o lizingu iznose 38.639 KM.

6. ZAKLJUČCI

Komisija za koncesije Republike Srpske, nakon izvršene analize realizacije koncesionih ugovora i razmatranja podataka i informacija dobijenih od javnih i drugih nadležnih organa, u oblasti koncesija, zaključuje da su postignuti određeni pomaci, ali i dalje postoje izazovi koji zahtijevaju kontinuiranu pažnju i unapređenje postojećih mehanizama.

Prisutno je interesovanje za izgradnju solarnih elektrana u izvještajnom periodu, zahvaljujući povoljnim prirodnim uslovima, ali i pojačanim aktivnostima organa i tijela u Republici Srpskoj. Treba istaći da je veliki broj malih solarnih elektrana snage do 250 kW koje ne ulaze u koncesioni odnos već izgrađen, a značajno je povećan broj investitora koji su u postupku dobijanja ili realizacije koncesija za izgradnju solarnih energetske objekata velike instalisane snage što je od velikog značaja kako za elektroenergetsku stabilnost, tako i za prihode koji se ostvaruju u budžetu po ovom osnovu.

Informacija o aktivnostima vezanim za zaštitu rijeka i zaključci Vlade Republike Srpske predstavljaju koristan korak u procesu revizije koncesionih ugovora iz ove oblasti, što treba nastaviti raditi radi završetka ovih aktivnosti i dobijanja stvarnog pregleda stanja.

Komisija ističe potrebu za unapređenjem administrativnih procesa, naročito u pogledu bržeg izdavanja dozvola i mišljenja, kako bi se ubrzao proces izgradnje i ispunjavanja obaveza predviđenih koncesionim ugovorima. Takođe, potrebno je da i investitori pokažu veću ažurnost i predanost u pribavljanju dokumenata i poštovanju rokova definisanih ugovorima.

Izveštajna godina je bila nepovoljna za hidrologiju, što je uticalo na realizaciju proizvodnje električne energije, s obzirom na malu količinu kiše i nemogućnost hidroelektrana da ostvare planirani obim proizvodnje. Ovo je, međutim, ukazalo na potrebu za razmatranjem strategija energetske stabilnosti, posebno u periodu nestabilnosti na energetske tržištu.

Privreda i stanovništvo Republike Srpske trebaju razmatrati štednju energije, što je politika koju promovišu i evropske zemlje, naročito u kontekstu trenutnih globalnih izazova na energetske tržištima.

Takođe, činjenica da 70% potreba za električnom energijom dolazi iz neobnovljivih izvora ukazuje na potrebu za prilagođavanjem novim energetske politikama, što može uticati na cijene energije.

Komisija smatra da je potrebno nastaviti sa radom na razvoju gasne infrastrukture, posebno u industrijskim sektorima koji nisu obuhvaćeni magistralnim gasovodima, te da istok Republike Srpske treba biti uključen u proces gasifikacije.

U oblasti eksploatacije i flaširanja voda u 2024. godini, nisu postignuti značajni pomaci u realizaciji ovih koncesija. Veći broj koncesionara nije realizovao svoje ugovore. Neki od njih su otpočeli proizvodnju, a nakon nekog vremena su je obustavili, dok neki i dalje pokazuju određene aktivnosti ka započinjanju komercijalne eksploatacije. Ključni razlozi za ovakvo stanje uključuju ekonomske, tržišne i druge prepreke kao što su nelojalna konkurencija i nedostatak obrtnih sredstava. Koncesionari imaju problema sa finansiranjem, predimenzionisanim punionicama i otežanim izvozom vode, što dodatno komplikuje situaciju. Da bi se prevazišli ovi izazovi, potrebno je preduzeti konkretne aktivnosti kao što su aktivniji nadzor i provjera rada koncesionara, kao i eventualno razmatranje subvencionisanja manjih i srednjih preduzetnika. Pored toga, važno je regulisati uvoz vode kako bi se stvorila pravednija konkurencija i podržali domaći proizvođači. Iskustva iz drugih zemalja pokazuju da je podrška koncesionim preduzećima, kao i kontrola tržišne konkurencije, ključna za oporavak ovog sektora.

Rekultivacija zemljišta degradiranog eksploatacijom mineralnih sirovina predstavlja veliki izazov za životnu sredinu i održivi razvoj. Uprkos zakonskim obavezama, neki koncesionari ne sprovode rekultivaciju, iako to uslovi na terenu omogućavaju. Bolji inspekcijski nadzor predstavlja bitan element u kvalitetnom praćenju ove problematike. U zemljama gde se ozbiljno pristupa ekološkim pitanjima, kao što su Francuska i Italija, redovna edukacija i efikasni mehanizmi za osiguranje izvršenja rekultivacije pokazali su se kao ključni. Postojeći način obezbjeđenja bankarskih garancija za rekultivaciju može da predstavlja problem, jer se ne obezbeđuju sredstva za rekultivaciju kada koncesionari prekinu ili završe radove na eksploataciji prije isteka koncesionog perioda. Rješenje ovog

problema leži u reviziji pravnog okvira i striktnijoj kontroli, kao i u uvođenju novih mehanizama koji osiguravaju finansiranje rekultivacije, čak i u slučaju prekida ili završetka eksploatacije. Primjena sličnih modela koji postoje u evropskim zemljama mogla bi značajno poboljšati situaciju u Republici Srpskoj.

Koncesiona naknada, kao instrument regulisanja koncesionih odnosa, često je ugovorena kao procenat od prihoda koji su koncesionari ostvarili. Međutim, uočeno je da je ovaj model mogao da dovede do manipulacija sa prihodima, čime bi bilo ugroženo realno finansiranje javnih prihoda. Uvođenjem novog Pravilnika 2018. godine, način obračuna je kod većine mineralnih sirovina promjenjen na osnovu eksploatacije i otpremljene količine, što predstavlja pozitivan korak u pravcu transparentnosti. Međutim, rast potrošačkih cena utiče na efektivnost ovog sistema, te stoga Komisija preporučuje periodičnu reviziju koncesione naknade kako bi se uskladila sa trenutnim ekonomskim uslovima. Uvođenje dinamičkih koncesionih naknada koje se usaglašavaju sa inflacijom i tržišnim trendovima osiguralo bi pravedniji i održiviji sistem. Takvi modeli već uspješno funkcionišu u drugim zemljama, te smatramo da je potrebno uvesti slične mehanizme u Republici Srpskoj.

Komisija u kontinuitetu ističe da i dalje postoji prisutan problem neusaglašenosti zakona koji regulišu druge oblasti, a koje po odredbama Zakona o koncesijama mogu biti predmet koncesije. U proteklom periodu zaključen je prvi koncesioni ugovor iz oblasti lovstva, kao i oblasti sporta što potvrđuje opravdanost insistiranja Komisije na intenziviranju usaglašenog djelovanja svih institucija na uvođenju oblasti koje mogu biti predmet koncesija definisanih Zakonom, a do sada nisu uvedene u koncesioni odnos.

Komisija za koncesije Republike Srpske prepoznaje značajne pozitivne rezultate u realizaciji koncesionih ugovora u periodu 2024. godine, ali i dalje postoje ključni izazovi koji zahtijevaju stalnu pažnju i unapređenje postojećih mehanizama. Naglašena je potreba za unapređenjem zakonske regulative, poboljšanjem kontrole i inspekcije, kao i jačanjem kapaciteta svih institucija koje su odgovorne za koncesione aktivnosti. Komisija je kao i do sada, dala i niz konstruktivnih prijedloga za dodatno unapređenje stanja, te na osnovu svega navedenog predlaže Narodnoj skupštini Republike Srpske usvajanje Izveštaja o radu i finansijskog izveštaja za 2024. godinu, kao i usvajanje preporuka koje će pomoći u daljem unapređenju koncesione djelatnosti.

Broj: 01- ____/24

Datum: __. __. 2024. godine

Predsjednik Komisije

Maja Šuput, ma ekon.

7. PRILOZI

- **Prilog 1** - Pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti izgradnje i korišćenja energetskih objekata (MHE i HE) instalisane snage veće od 250 kW;
- **Prilog 2** - Pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti izgradnje i korišćenja energetskih objekata (termoelektrane, vjetroelektrane i solarne elektrane);
- **Prilog 3** - Pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti gasa;
- **Prilog 4** - Pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti mineralnih resursa;
- **Prilog 5** - Pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti mineralnih resursa – eksploatacija i flaširanje vode;
- **Prilog 6** - Pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti trgovine i turizma;
- **Prilog 7** - Pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti saobraća i veza;
- **Prilog 8** - Pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta;
- **Prilog 9** - Pregled isteklih i raskinutih ugovora o koncesiji iz oblasti korišćenja poljoprivrednog zemljišta;
- **Prilog 10** - Pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji za korišćenje vodnog zemljišta i javnog vodnog dobra.
- **Prilog 11** – Pregled aktivnosti na realizaciji ugovora o koncesiji iz oblasti sporta